

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Ada Rydström och

ELLEN KEYS kärlek til sin hembygd, hvars naturskönhet hon själf säger vara "en del af min varelse", är väl bekant, den är liksom hennes minnesgodhet

DE KVINNA, hvars bild Idun här bringar, åtnjuter den i vår tid allt mer sällsynta lyckan att den dag i dag lefva sitt lif i det hem där hon föddes. Men — som all slags lycka af äkta slag — är äfven denna en frukt af egen kraftutveckling, en kraftutveckling, under hvilken vissa värden måst offras, för att de öfriga skulle vinnas.

Som Ada Rydströms hembygd äfven är min och våra fäder voro vänner, föll det sig så att hon, tioårig, kom till vårt hem, där jag, då själf endast sextonårig, undervisade henne samman med min yngsta syster Hedda. Dessa mina båda första lärjungars öden blefvo sedan mycket olika. Efter långa tiders vistelse i utlandet blef min syster lärarinna i just den flickskola i Göteborg, som är prydd med de målningar öfver den Svenska kvinnans historia, dem Idun nyligen — genom sitt julnummer — gjort kända öfver hela landet. Och Carl Larson menar, att "flickan Key" fått såväl sin man — arkitekten Rasmussen — som sina fem präktiga barn såsom belöning af ödet, enkom emedan det var hon, som först hade idén, att denna flickskolas väggar borde prydas med målningar, och därför sände några af sina elever att be sin "farbror" Fürstenberg om att beställa sådana af Carl Larson!

Ada Rydström däremot flög aldrig ur boet, utan stannade i det hem, hvars enda — och för sina föräldrar slutligen outhärliga — dotter hon var. När sedan hennes far dog, var det ingen af söner, utan endast dottern, som kunde öfvertaga föräldrahemmet Segersgårde, som — med sitt jord- och skogsbruk, sitt fiske och sin trädgårdsskötsel — är en typisk Tjust-herregård med många möjligheter och — många mödor!

Och huru många sådana har det ej kostat Ada Rydström att — i dessa tider — kunna behålla Segersgårde! Detta är en af de många tysta bragder, hvilka utförts under så mycken oro och så många offer, att det ligger en hel hjältedikt i de få orden: Hon har bevarat fädernehemmet!

För denna sin dikt i handling har Ada Rydström bland annat måst offra så väl sin rest som sina fäderneärfda litterära anlag. Ty det är endast tillfälligtvis, som hon tillåtit sig att sitta vid skrifbordet i andra ändamål än att föra räkenskaper o. d. Några af dessa tillfälliga uppsatser eller dikter ha också funnit väg till Idun. Men först under de sista åren har hon börjat nedskrifva sina intryck och minnen, dels från det egna hemmet, dels från de många herregårdar i Tjust, med hvilkas ägare hon

sedan barndomen stått i gästvänskapligt förhållande.

Hon kallar dessa skildringar *Boken om Tjust* och dess första del utkom — hos Ekblad & Komp. i Västervik — 1907.

Då jag nu vill anbefalla den lilla boken till en vidare läsekrets, kan jag ej göra det med full opartiskhet. Ty dessa ställen — två af dem mina nära fränders — äro mig sedan barndomen kära och välbekanta; dessa gamla herregårdssagner har jag hört från älskade läppar; denna naturskönhet är en del af min varelse, såsom den är en del af Ada Rydströms egen. Kanske bedra vi oss i vårt antagande, att boken om denna, oss öfver allt annat i världen kära, bygd skall kunna uppskattas äfven af andra än af barnen till samma bygd?!

Det skulle gagnat boken, om namn och sifferuppgifter på mantal och liknande, endast ägarne intresserade, fakta hade erhållit sin plats i noter. Dessa ge nämligen nu en torrhet åt vissa sidor, som kanske afskräcker utombygdsläsare från att gå vidare. Och det vore skada. Ty den lilla boken innesluter många bilder från herregårdarna i Tjust, hvilka äga kulturhistoriskt intresse för enhver, som inser att vårt gamla, allt mer försvinnande herregårdslif är en af de betydelsefullaste beståndsdelar, hvaraf vår nationalkaraktär är danad. Huru mycket finnes ej kvar på våra herregårdar af ouppptecknade sagner, af bref och andra dokument, af släktkrönikor, dem särskildt kvinnorna i tid borde taga vara på för att sålunda rikta vår, i detta afseende så

Boken om Tjust. *

inför de gamla vännerna ett typiskt drag i hennes karaktär. Betecknande för henne i bägge dessa afseenden är nedanstående skildring af hennes hand.

föga bearbetade kulturhistoria! *Boken om Tjust* blir kanske en svala, som visserligen icke ensam gör någon sommar, men som kanske ger andra svalor mod att följa efter?

Själf är den tillkommen under hvilostunderna från dagliga mödor och framträder utan några litterära anspråk. Den lilla boken är framför allt en dotterlig handling, en gärd af hängifvenhet för den fagra fosterbygden. Men den innesluter dessutom en hel del historiska uppgifter, roliga personalanekdoter och vackra landskapsskildringar. Härpå stöder jag antagandet, att den skall kunna intressera äfven andra än Tjustbygdens barn, d. v. s. dem, som ännu äga ro och sinne för den tjustning, som gamla ställen och gamla tiders seder innesluta.

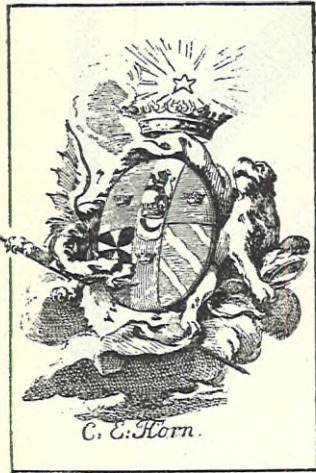
För dem af Iduns läsare, som stå i närmare eller fjärrare förbindelse med dessa gamla Tjustherregårdar, vill jag nämna att i detta första häfte behandlas Casimirsborg, Blekhem och Helgerum och deras ägare under olika tider, samt slutligen Segersgårde, där Ada Rydström och hennes mor alltjämt bo, "finnande sin lust i att bruka och vårda det hem, som länge varit deras", såsom slutorden lyda i *Boken om Tjust*.

Sin kraft under de många svåra stunder, som denna värd medfört, har Ada Rydström hämtat ur den religiösa tro, som gifvit allvar och värme åt hennes personlighet. Under sina omsorger och bekymmer om mångahanda har hon aldrig glömt det ena nödvändiga: att hålla sin själ lefvande. Och bokskåpet, med sitt mångfaldiga och värdefulla innehåll, vittnar om, att Ada Rydström kan förena en fortsatt själfkultur med en alltjämt förbättrad jordkultur.

Att "Fröken på Segersgårde" är ansedd som en klok och driftig jordbrukare; att hon är afhållen af sina underlydande såsom en god och rättvis matmoder; att hon af sitt umgänge skattas som en liflig och infallsrolig sällskapsmänniska, och slutligen att hon är en varm och trofast vän för sina vänner — allt detta hör med till bilden.

Kunde vårt land uppvisa många kvinnor, hvilka gjort en insats af kärlek och kraft sådan som hennes, då stode ej så många gårdar öde i vårt land. Mätte Ada Rydströms föredöme mana till efterföljd, detta önskar af allt hjerta hennes gamla vän

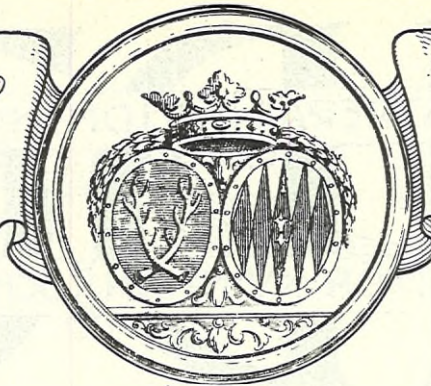
ELLEN KEY.

Katarina Ebba Horns exlibris.

Kvinnor
och

JAMSIDES MED att sinnet vaknat för det utsökta i bokhandverk i allmänhet, har det gamla bruket af exlibris åter kommit upp hos våra bokälskare och förmedlos af dem i vidare kretsar. Exlibris historia, sådan den af författaren här gifves med särskild hänsyn till den

H. U. G.

Hedvig Ulrika De Geers exlibris.

Ex
Libris

del kvinnorna haft i densamma, torde därför påräkna intresse, äfven där man förut ej fått uppgögen för det vackra i bruket, och kanske ge impuls till ett litet hvar börjar grubbla öfver, hur det bokägarmärke bör se ut, som bäst skulle uttrycka vår relation till våra böcker.

Makarne Lagerfelts exlibris.

“Ursäkta min vidlyftighet! Smäsaker få för mig ofta värde af stora saker, genom den stämning med hvilken jag mottager dem.”

ADOLF TÖRNEROS.

ATT ÄFVEN våra damer intressera sig för exlibris kunde man nog samt skönja på den för någon tid sedan afslutade exlibrisutställning, som Föreningen för bokhandverk anordnat i Nordiska museet. Bland de många besökare var, mot förmodan, det täcka könet visst ej i minoritet, snarare tvärtom.

Ett visavi exlibrisintresset beaktansvärdt förhållande är ock, att större delen af under senaste årtionde förfärdigade exlibris tecknats af kvinnliga artister. Lägges härtill, att många damer numera använda sig af bokägarmärken, måste man förstå, att de tider längesedan äro förbi, då de flesta af dem, på tal om exlibris, säkerligen skulle ha frågat, om det var en vals eller någon ny tårtsort. Med dessa fakta för ögonen må det tillåtas mig att här nedan lämna några kortfattade meddelanden om exlibris, som ägts af svenska kvinnor, och de prof på denna “kleinkunst” de skänkt oss på sista tiden.

Bokvett ansågs ju förr ej gärna förenligt med sann kvinnlighet. Helt naturligt hafva därför ganska få af de svenska exlibris, som äro kända för forskningen, haft kvinnliga ägare. Redan rörande det äldsta, nämligen riksrådet Ture Bielkes från 1595, har man emellertid trott sig ha anledning fråga: “ou est la femme?” i det man i bokstäfverna C. M. S. å öfre bandeau'n velat se en häntydning på hans hustru, Margareta Sture. (Att ett exlibris sålunda upptog båda makarnas namn var förr mera sällsynt, men synes detta vackra bruk upptagits ganska allmänt å moderna bokägarmärken.) Under 1500-talet förekomma exlibris i form af inklistrade blad ytterst sällan. Äfven under 1600-talet är deras antal ej synnerligen stort, man begagnade s. k. pärmstämplor eller pärm-exlibris. Ett sådant användes af Vendela Skytte (1608—1629), Johan Skyttes lärda dotter, hvilken lär ha ägt för sin tid ovanliga kunskaper. Hon kallades också af Stiernhielm för “sexus et saeculi miraculum”. Andra från denna tid äro Katarina Gyllenstiernas, prinsessan Maria Eufrosynas, Karl X Gustafs syster, och Maria Elisabet Stenbocks. Den senares återfinnes å en del folianter i teologi. Ett exlibris i egentlig mening ägdes däremot af Anna Elvia (1664—1741), dotter till prosten i Rättvik Gustaf Elvius. Inom en pyramidformig ram i typtryck synes namnet: Anna Gustafz Dotter Elvia 1688. Det är icke alls oäfvat ur dekorativ synpunkt. Mera enkelfattadt är det, som tillhörde Annicka Rhein, äfvenledes ett typtryck dateradt Anno 1717.

Det är emellertid först under 1700-talet, som exlibriskonsten börjar mera allmänt omhuldas, för att under rokokons tidevarf upplefva en verklig glansperiod. Gravörer sådana som Gillberg, Rehn, Snack m. fl. lämna utmärkt vackra blad, fullt jämförliga med de bästa utländska. Bland alla de exlibris, som nu uppstå, blir det helt naturligt lättare att äfven återfinna en hel del med kvinnliga namn. De äro dock i allmänhet ganska enkla och knappast ägnade att ge någon föreställning om tidens emblemprydda, af mjuka moln och lekande puttis omgifna kartuscher. Ett undantag härifrån gör Ulrika Lovisa Sparres, utfördt af Rehn. Det är mycket typiskt med hjärtvapnet omgifvet af diverse attribut och allsammans hvilande i skyn. Karaktäristiska äro äfven Katarina Ebba Horns och Wihelmina Staël von Holsteins, det senare dock skäligen fullt. Ej sällan träffar man i någon gammal volym det bokägarmärke som tillhörde friherrinnan Hedvig Ulrika De Geer på Leufsta (1752—1813), hvilkens bibliotek lär ha varit mycket rikhaltigt och värdefullt. Det är ett kopparstick af Gillberg upptagande familjerna Dohnas och De Geers vapen. Hedvig Ulrika var nämligen gift med grefve Fredrik Carl Dohna. Bokstäfverna H. U. D. G. under ramen äro initialerna till hennes namn, hvilka hon med egen hand tillskrifvit å alla sina Exlibris. Om sålunda grefvinna Dohna måste ha varit en dam med stora litterära intressen, synes det ej mindre hafva varit fallet med hennes samtida, fröken Antoinette Sophie von Düben, om hvilken det i Adelsns ättartaflor säges, att “hon var ett insiktsfullt och vitt fruntimmer och hade samlat ett anseeligt och utvaldt bibliotek”. Hennes exlibris var mycket enkelt, endast ett större monogram i svart-stämpel. Ett ståtligt exlibris från denna tid, som man ovillkorligen fäste sig vid å förutnämnda utställning, var det grefliga Cronhielmska vapnet kopparstick der tillskrifvig stil: Sophie Cronhörig”. Än exlibris fånblicken, men andra orsambiskop Lind i hans andra Ulrique Sövände nämägarmärke originella Namnet inring, å ömse småtrefliga blomkrukor

i pryldigt och däruntvetmedkraf-
“Henriette hielm Tillnu ett annat gade här detta af helt ker. Ärkebloms maka gifte, Sophie derberg, anligenettbok-af följande utseende: om en oval sidor tvenne sfinxer med på huvudet

och någon sorts spiror mellan tassarna; ofvanför en antik lampa omgifven af två ibisfåglar med facklor. I C. M. Carlanders värdefulla arbete, “Svenska Bibliotek och Ex-Libris”, läses härom: “Smaklöst komponerad och klen utförd koppargravyr förmodligen af Kölström.” Ett litet vackert exlibris från 1700-talets senare år är däremot det, som ägdes af Gustava Magdalena Arnell, riksrådet Arnells dotter, sedermera gift med grefve O. R. Wrangel. Det är utfördt i akvatintamanér af M. Heland och framställer ett biblioteksrum, hvarest den bevingade Psyke sitter ifrigt studerande; på boken har en fjärl slagit sig ner. Den intelligentia och fint bildade grefvinna Wrangel, halvesyster till Malla Silfverstolpe, var liksom denna en af de tongifvande damerna i nyromantikens Uppsala. Ännu på sin ålderdom hördes hon “med entusiasm tala om musik, poesi och litteratur”. — Andra exlibris, såsom Charlotte Sophie Silfverhjelm, Sophie Blondells, Augusta Wennerstedts m. fl. borde här kanske ha omnämnts, men det knappa utrymmet tillåter det ej. Med dessa namn ha vi emellertid nått fram till 1800-talet.

Det århundrade, som nu följer, erbjuder likväl ej något vare sig nytt eller intressant förrän under de allra sista årtiondena. Blott ett mindre antal nya exlibris tillkomma och dessa i allmänhet underbart fula och tråkiga. Ett vill jag dock nämna, som, ehuru endast ett typtryck, likväl har sitt stora intresse på grund af dess ägarinna. Det är nämligen det lilla af exlibris-samlare så högt skattade bokägarmärke, som tillhörde Emilie Höggqvist. Den sköna Emilies efterlämnade böcker, planscher och noter, inalles endast cirka 370 nummer, såldes på auktion här i Stockholm 1847. Det torde därför icke vara alltför ofta man påträffar någon volym med den lilla svarta pappersremsa, som bär hennes namn i guldtryck. På 1880-talet kan man åter skönja ett visst intresse för användandet af exlibris. Man bemödar sig åter att ge dem en mera konstnärlig form, det schablonmässiga försvinner. Så kommer i behaglig tid Carlanders epokgörande arbete, och exlibriskonsten går en ny blomstringstid till möte. Bland tidigare kvinnliga exlibris från denna tid märkes fru Siri Carlesons, framställande en klosterträdgård, där en nunna sitter fördjupad i studiet af något gammalt legendarium. Det är utfördt i etsning af Alexis Hasselqvist, stämningsfullt och vackert, och bör vara en sann prydnad för ägarinnans jämförelsevis stora boksamling. Af mera pompös karaktär är prinsessan Mary Karadjas exlibris. Det utgöres af Prins Karadjas vapen å en hermelinsmantel med krona öfver samt en grekisk devis, som i öfversättning lyder: “Min styrka ligger däri, att det sköna är mig kärt.”

Hvad är

Victoria?
hängan

Namnet “Victoria” i en damkänga är en borgen för bästa material och arbete intill minsta detalj. Victoria kängor äro okänd-rligt välsittande — och af förnäm elegans. Försäljes i finare skoaffärer öfverallt och tillverkas af

LUDVIG TRAUOGOTT, STOCKHOLM.

Ellen Keys Exlibris.

När man läser detta, kommer man ofrivilligt att tänka på Ellen Key, ty hvilken svensk kvinna har väl dyrkat det sköna så som hon? Hur ser då hennes exlibris ut? Ja, Ellen Key har egentligen två. Det äldre torde vara välbekant för de flesta, det finnes nämligen afbildadt i hennes "Tankebilder", och jag vill därför här blott anföra, hvad hon själf meddelat rörande dess devis: "Distinguo". "Detta Montaigne's valspråk," säger hon, "synes mig innebära ej blott läsandets, utan lefnadsvishetens och bildningens hemlighet." Numera använder Ellen Key ett stilfullt Exlibris, tecknad af Ingeborg Uddén. Ek-motivet syftar på initialerna till hennes namn, men står äfven i samband med ett barndomsminne. Utanför det fönster i hennes föräldrahem, vid hvilket hon läste sina flesta böcker, stod det nämligen en stor ek, och därför blef det trädet henne kärast. Så kan månet exlibris gömma mer än man anar, och just här ligger nog en stor del af deras charm. Det lilla Exlibris "Bertha", utfördt 1901 och komponerad af ägarinnan själf, innebär sålunda en hyllningsgård åt "hellenen" Viktor Rydberg. Ett exlibris som tydligen döljer en djupare mening, är författarinnan Ellen Idströms, om ock dess symbolik synes vara något väl djupsinnig. Det är tecknad af Ida Törnström, bosatt i Göteborg, som föröfrigt utfördt åtskilliga goda exlibris. Sålunda har hon för författarinnan Frigga Carlberg, den orädda förkämpan för kvinnlig rösträtt, komponerat ett ståtligt bokägarmärke. Att döma af dess sentens, "Bryd mig vejen, tunge hammer", synes fru Carlberg emellertid vilja tillgripa ganska radikala medel för att tillkämpa sig en af de så efterlängtrade platserna inom Riksdagshuset på Helgeandsholmen. — Att här nämna annat än ett fåtal af de många mer eller mindre vittra damer, som på senare år lagt sig till med Exlibris, är ju icke gärna möjligt. Jag inskränker mig därför till att, förutom de som redan nämnts, endast påpeka att smakfulla exlibris ägas af bland andra Anna Whitlock, Eva Mörner, Hulda Lundell, Sigrid Brithelli och Elise Hübe.

En särskild grupp exlibris bilda emellertid de, som användas af man och hustru gemensamt, upptamn. Jag tydt, att det ganska ofta äldre sådant feltska från af 1700-talet. bokstäfverna Lugnet Man samt, upptamn. Jag tydt, att det ganska ofta äldre sådant feltska från af 1700-talet. bokstäfverna Lugnet Man

gande bådas har ofvan anta numera är fallet. Ett är det Lager-senare hälften Begynnelse-i devisen, "I Skördar Frugten", bilda initialerna till makarnas namn: Israel Lagerfelt, Magdalena Sophia Falkenberg. Friherre Lagerfelt, som ägde en betydlig boksamling, var militär, framstående landthushållare och musikkv. Bland de moderna märkas: Sofia och Karl-Erik Forsslunds, Viktor och Märta Odelbergs, Gustaf och Signe Asplunds, Ernst och Anna von Sydows, Wald. och Beda Zachrissons m. fl. Storgårdsskaldens och hans "frugas" exlibris tecknades år 1900 af Lydia Skottsberg. Att det skulle förhålliga hemmet och hans kära bergslagsnatur kunde man taga för gifvet. Sin "bokstuga" har Forsslund redt sig på loftet till en gammal, knuttimrad flygelbyggnad med öppen svale, ett idealiskt arbetsrum med den mest hänförande utsikt öfver Wessmans vida vatten. Bankdirektör och fru von Sydows gemensamma exlibris utgöres af en koppargravyr af Agi Lindegren med ett ankare som hufvudmotiv samt devisen "Utile dulci". Det Zachrissonska är mycket smakfullt, påminnande om moderna engelska bookplates.

"Kunskapens rötter äro bittra, men dess frukter äro ljuflva" är en sentens, som man med fördel skulle kunna ha användt i något exlibris för ett skolbibliotek. Jag har emellertid ej sett den brukad så, men väl en annan sanning, som i lika grad torde vara värd att framhållas för ungdomen: "Vägen går öfver, ej omkring." Dessa ord läsas å det exlibris, som af fru Ingegerd Mannerstråle, född Taube, tecknats för klassbiblioteken i Anna Sandströms skola. Det lär emellertid ej mera komma att användas, sedan skolan i dagarne låtit utföra ett nytt, tecknad af samma hand. I föreliggande fall anser jag, att det lilla bokägarmärket har en verkligt stor uppgift att fylla. Konstnärligt utfördt, bidrager det ju i sin mån att skänka ett skönhetsintryck, och ju oftare vi äro i tillfälle att bibringa de unga ett sådant, desto bättre. Kanske man äfven har beaktat detta vid Malmö högre läroverk för flickor, som äger ett ganska stilfullt exlibris, ritadt af eleven Elsa Borg.

Slutligen vill jag här omnämna ett exlibris, som, tecknad af kvinnlig hand, hugfäster minnet af en kvinna, banbrytande på sitt område, och tillhörigt en af kvinnor grundad och ledd institution. Jag tänker nämligen på det exlibris, som af Otilia Adelborg utfördes för Ellen Fries bibliotek, när detsamma donerades till Fredrika Bremerförbundet.

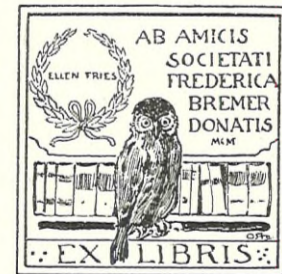
Sedan bruket af exlibris numera blifvit nästan en modesak äfven här i Sverige, ha flera af våra främsta konstnärer skänkt saken sitt intresse, om ock antalet af de exlibris de utfördt är jämförelsevis ringa. Ett exlibris hör ju nära samman med bokutstyrel i öfrigt, och helt naturligt är det därför bland utöfvarne af denna

konst, vi böra söka dem som egentligen ägnat sig häråt. De kvinnliga artisterna representeras här synnerligen väl af Lydia Skottsberg och Ingeborg Uddén, hvilkas namn ju också i det föregående omnämnts. Fröken Skottsbergs exlibris vittna om en ovanlig stilkänsla. De "stå" så bra i boken och äro särdeles lyckade ur dekorativ synpunkt. Jag vill här endast erinra om Anna Tullbergs och det charmanta, som hon utfördt för Trolieholms bibliotek. Ingeborg Uddéns välkända konstnärssignatur återfinner man å en hel del af våra moderna bokägarmärken. Man igenkänner dem genast, de utmärka sig alla för smakfull komposition och linjernas mjuka rytm. Hennes eget, som osökt för tanken på japanska träsnitt, är till motiv som utförande förstklassigt. Men äfven andra kvinnliga artister hafva verkat inom området: Sophia Gisberg, Elsa Beskow, Ella Waldenström, Harriet Sundström m. fl. Af ypperlig konstnärlig verkan äro de exlibris, som denna senare skurit i trä och sedan reproducerat med handpress. Mest lyckade äro, synes det mig, hennes eget, redaktör Wiger-Lundströms originella och det för Mora läsestuga. Det sistnämnda är förträffligt, hållet i de gamla dalamålningarnas stil. Ella Waldenström har lämnat sådana präktiga saker som ingenjör T. Algrens och bankkamrer M. Hultqvists i Jönköping, hvilket sistnämnda är en sann ögonfägnad.

Framhållas bör till sist, att vi äfven hafva en framstående kvinnlig samlare af exlibris, grefvinnan Harriet Wachtmeister på Knutstorp, hvilken sedan många år deltagit i det internationella exlibrisutbytet och nu torde äga en högst betydande samling.

Bruket af bokägarmärken är vackert, att nu ej tala om dess rent praktiska sida, men, älskvärda läsarinor, för edra sonderlästa romaner af "författarinnan till Molly Bawn", Gunther, Eschstruth eller Marlitt behöfves intet exlibris, det är ju snarare tur, om sådana böcker komma bort. Skulle ni däremot tilläfvventyrs äga ett eller annat hundratal böcker, som förtjäna att läsas mer än en gång, så är det hvarken onödig lyx eller "snobberi" att till dessa skaffa ett sådant där litet konstblad, karaktäristiskt för eder själfva och eder smak. Vi böra pryda våra vänner böckerna. De be draga oss aldrig, och sant säger Snoilsky i

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem.

Nu är tid att prenumerera.

den vers en bokälskare satt som devis på sitt lika vackra som sinnrika exlibris:

“Kära böcker, bak-
om titeln
Alltid något finns
hos er,
Då hos mänskorna
så ofta
Utom titeln — intet
mer!”

ARVID STÅLHANE.

Husmoderförbundet i Häl- singfors.

DEN ORGANISATION, som bär ofvanstående namn, är en såsom förebild synnerligen intressevärd sammanslutning af husmödrar i den finska hufvudstaden med ändamål att diskutera och äfven ingripa i uppfostrings- och praktiska frågor, som röra hemmet eller samhället. Som bekant äro de finska kvinnorna öfver lag ytterst vakna och allmän intresserade och känna starkt sitt ansvar såsom röst- och valberättigade medlemmar af samhället, och husmoderföreningen är ett bevis därpå. Under årets lopp har förbundet hållit sex möten med föredrag om ämnen sådana som “Skolungdomens nöjen, belysta från skolans synpunkt” af rektor B. Estlander, “Flickors praktiska utbildning i allt hvad till hemmets vård hörer” af professorskan Schybergson, “Vår ungdoms karaktärsuppfostran” af doktor G. Tegengren. Föremål för diskussion ha exempelvis varit: inrättandet af mönsterkök, städslingsblanketter eller skriftliga aftal med tjänarinnor, olika slag af bränsle, förbättring af saluhallarnas rengöring och af stadens skölj- och tvättbryggor, hvilka bägge senare diskussioner gifvit anledning till direkt ingripande från vederbörande myndigheters sida. Dessutom har förbundet anordnat en uppvisning för allmänheten af åtskilliga praktiska apparater för hemmet.

Att intressen för konst, musik och litteratur trifvas bredvid de rent praktiska och sociala, därom vittnade föreningens nyligen hållna årsmöte. Sedan årsberättelsen, hvarur ofvanstående redogörelse för föreningens verksamhet är hämtad, upplästs och styrelseval m. m. undan-gjorts, genomgicks vid ett gladt samkväm ett rikhaltigt musikprogram med instuckna deklamationsnummer, hvarvid svenska skaldar voro representerade. Intresset för svensk litteratur manifesterades äfven genom ett refererande föredrag af hofrådinnan N. Topelius om Johan Nordlings bok “Siljan, en bok om Sveriges hjärta”, hvarvid boken, med sina skildringar af entusiastiska mäns och kvinnors arbete för hembygdskulturens höjande i Dalarna, varmt anbefalldes.

Per Hallström i Svenska akademien.

EN AF VÅR moderna prosadiktningens främsta krafter, novellisten och dramaturgen Per Hallström, har i dessa dagar kallats att intaga platsen i vår vittra areopag efter C. R. Nyblom. — Angående den nyvalde akademikers insats i vår litteratur hänvisa vi till Idun nr 46 år 1901, hvarest Georg Nordensvan lämnat en af porträtt åtföljd intressant essay om Per Hallström som diktare.

LA PRIMAVERA.

Till Botticellis allegori i Galleria antica e moderna i Florens.

Af Harald Jacobson.

*H*VILKEN ITALIAFARARE gömmer icke bland sina härligaste skönhetsyner minnet af den store florentinske renässansmålaren Sandro Botticellis drömfagra mästerverk “La Primavera”. En svensk skaldefrände har här försökt sig på en poetisk tolkning af den märkliga målningen, så typisk för sin skapare och af hvilken vi till vägledning bringa en vällyckad reproduktion.

ORANGE MED DOFT och must
sin dubbla yrsel sprider.
Emellan Dröm och Drift
gudinnans följe skrider —
i midten Venus själf,
snart en Kupidos mor.
Hos Drömmen gracers dans
på stilla steg sig vrider.
Hos Driften nymfer le
i blom och lösta flor.

Ej sjuder samma saf
i dessa vårens flockar.
Se Drömmen, ynglingsvek,
med hjälmglans öfver lockar,
och lugna mantelveck,
och länden svärdbehängd —
emellan gyllne klot
han skära blomman plockar,
och handen ej gjort rof
i jungfruliljans ängd.

Och ljusa som en sky
och mjuka som en dimma,
där stjärnesvala sken
igenom slöjan glimma,
gå gracerna vid sus
af blodets första sång.
Men Amor sväfvar dit.
Hans pil skall hjärtat strimma.
Mot Drömmen gracen ser —
snart systerring blir trång.

Se Driften, från och fräck!
I flammor flyger håret.
Han vet ej hvalfvens prakt.
Hans värld är mörka snåret.
Ett skynke vid hans jakt
ger skydd mot trädens bark.
Han glädes, när hans hand
får gifva nymfen såret,
när sista oskuldsblom
har fallit på hans mark.

I blomsterströdda skir
sig nymferna inhölja.
Men Driften med sitt svek
ej tröttnar att förfölja.
Den ena sina blom
på tungan blott har kvar.
Den andra strålar än.
Dock kan ej blicken dölja,
att hon i Driftens natt
skall glömma Drömmens dar.

Ja, nymfen förr var grace
vid Drömmens rena sida.
Snart skall i Driftens famn
hon ljuflig älskog lida,
till dess ur kärlekskval
hon som gudinna går.
Den forna Venus styr
till grottan då att bida
den stund, då vingad pilt
får lif för än en vår.

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
Stockholm.**

Madonnabilden.

Berättelse af Ernst Lundquist.

(Forts. och slut.)

MÅNADER hade gått. Då kom ett bref från Vallombrosa. Hvarför skref hon inte? Aldrig förr hade det händt, att hon dröjt så länge med att skriva. Var hon ond på honom? Han kunde ej förstå af hvad anledning. Var hon sjuk? Då skulle han genast ta sig permission och resa till Rom för att se till, att hon fick god vård. Hela tonen i brevet vittnade om uppriktigt oro.

"Hycklare!" mumlade hon.

Sedan satte hon sig genast att skriva svar. Nej, hon var inte sjuk, hon hade bara inte haft något att skriva om, och om hennes bref dröjde, skulle han inte fästa sig vid det. Blef hon sjuk, skulle hon nog låta underrätta honom genom någon annan.

En tid därefter kom det ett nytt bref från honom. Han skref, att han hade godt hopp att, då han nu till hösten fullbordat sin kurs på skogsinstitutet, få stanna kvar där som lärare. Om vidare framtidsplaner skulle han tala med henne, då han som vanligt kom till Rom den tjugonde april.

Den tjugonde april skulle han alltså komma —! Nej, hon ville inte se honom. Innan den tiden måste hon vara borta. Lyckligtvis var det ännu tid för henne att gå och säga upp sin våning. Hon reste bort, ingen af husfolket visste hvart, hon var borta i fem dagar, och då hon kom tillbaka, började hon genast packa ihop sina tillhörigheter med tillhjälp af ett par karlar från en speditör. Hela sitt bo skulle hon ta med sig. Då allt var färdigt och sakerna nedförda till järnvägen, försvann hon utan att säga farväl till någon.

Den tjugonde april på morgonen blef Vincenzo till sin stora förvåning hejdad af portvakten nere i förstugan.

"Har signoran kanske glömt något uppe i våningen, då hon flyttade?" frågade denne.

"Flyttade?"

Visste unga herrn inte af det? Nu var det portvaktens tur att bli förvånad. Det bodde ju nya hyresgäster där uppe sedan tre veckor! Hvart hade signoran tagit vägen, och hvarför hade hon själf afsändt sakerna från bangården för att slippa upplysa speditören om bestämelseorten? Det såg alldeles ut som en rymning.

Vincenzo kunde icke få en enda upplysning. Han for hem till Vallombrosa igen, öfvertygad att det snart skulle komma ett bref från henne med förklaring. Han väntade i vecktal, men då brevet inte kom, reste han ner till Rom igen, ref upp himmel och jord vid bangården för att få reda på, hvart flyttsakerna skickats, men det hade nu gått alldeles för lång tid, ingen var i stånd att ge något besked, och han kunde ju inte ens uppge dagen! Han vände sig till detektiva polisen, men afspisades med axelryckningar. Då intet brott var begånget, kunde polisen ingenting göra. Och för Vincenzo återstod ingenting annat än att åter fara till Vallombrosa och vänta på brevet, brevet...

Det kom aldrig.

Många år hade gått. Vincenzo Serra d. y., som han kallades, var trettiofem år och hade en vacker bana bakom sig. Han hade i ett par år varit direktör för skogsinstitutet, hade utgifvit en bok om "Italiens framtid" som väckt ett sådant uppseende inom alla partier, ja, öfver hela landet, att han vid första inträffande ministerkris blef kallad till understatssekrete-

rare vid jordbruksministeriet, och nu hade han nyligen ryckt upp på själfva ministertaburetten. Man väntade sig af honom stora reformer i så väl skogs- som jordbrukslagstiftningen.

Redan som understatssekreterare hade han skrivit till sindacon i Riverolo och frågat, hurvida staden skulle vara hågad att resa en byst öfver sin berömdaste son, sjuttioåttalets snillrike finansminister Vincenzo Serra. Om staden beslöt uppföra minnesvården i sitt namn, skulle alla konstnaderna bestridas af en anonym gifvare. Denne gjorde blott som villkor, att bysten skulle resas på torget framför det hus, där Vincenzo Serra var född, och utföras med ledning af en mycket liknande gipsbyst, som befann sig i gifvarens ägo. Sindacon svarade med att ofördröjligen insända afskrift af municipalstyrelsens enhälligt fattade beslut att resa den ifrågavarande bysten och samtidigt på egen bekostnad pryda Vincenzo Serras födelsehus med en minnestafva i marmor.

Saken sattes genast i gång, den berömda Ximene åtog sig att utföra bysten, och strax efter det Vincenzo blifvit jordbruksminister stod minnesvården på sin plats. Ehuru motvilligt hade han lofvat att närvara vid aftäckningen; hans tid var ju så strängt upptagen, men både premiärministern och hans majestät tyckte, att han var närmast till det som adoptiv dotter-son till den store mannen, och så reste han. Hans unga hustru, som dyrkade honom och eljes följde med på alla hans resor, stannade hemma, då det hela endast skulle bli en blyxtturné och Vincenzo var att vänta hem igen senast om två dagar.

Han hade i bref förberedt sindacon på, att han måste resa omedelbart efter aftäckningsceremonien och alltså ej kunde vara med på någon bankett eller dylikt. Däremot förklarade han, att om Vincenzo Serra hade några anförvanter i staden eller dess närhet, skulle dessa inbjudas så väl till ceremonien som till banketten. Härpå svarade sindacon, att inga släktingar till den aflidne statsmannen funnos där.

Dagen var inne, Vincenzo åkte direkt från bangården till festplatsen, höll sitt tal — formfulländadt, men utan entusiasm, tyckte stadsborna —, täckelset föll, stadsmusiken spelade och sindacon måste påskynda sitt svassande tacksägelsestal, då han märkte att ministern nervöst såg på klockan. Alla anspelningar på den ädle gifvaren — det var ju en offentlig hemlighet, hvem han var — hade på hans excellens' uttryckliga begäran strukits ur talet, eftersom bysten officiellt var rest af staden själf.

Och så blef det uppbrott. Vincenzo steg i sindacons blomsterprydda vagn, och den rullade bort under massans jubel. Men det var så mycket folk i rörelse på gatorna, att landån bitvis måste köra i gående. En gång måste den till och med stanna, medan karabiniärer och stadspoliser röjde rum. Vincenzo råkade kastade en blick åt sidan.

"En minut!" sade han till sindacon och sprang ur, till dennes stora förvåning. Han styrde direkt kurs på en antikvitetshandel, utanför hvilken vagnen stannat.

"Hvarifrån har ni fått den där taflan?" frågade han bodägaren, som stod i dörren djupt bugande och med blottadt hufvud. Det var ett i dörren skyltande gammalt oljetryck, föreställande madonnan med barnet, i en omåttligt bred ram i florentinsk bladverkstil.

"Den köpte jag för ett par år sedan på auktionen efter signora Vittoria, dotter till vår store Vincenzo Serra."

"Auktionen efter —? Hon har således bott här i staden? Har hon flyttat eller —?"

"Nej, hon dog för... låt mig se, ja det var strax innan det blef tal om den här bysten —

två och ett halft år sedan är det väl nu. Hon bodde i många år i huset, där hennes far var född, hon kom hitflyttande från Rom för — ja, det kan väl nu vara en fjorton, femton års sedan."

Vincenzo vände sig om och bad sindacon vara god och ha tålmodighet ännu ett ögonblick, och så försvarin han in i butiken, följd af den bugande handelsmannen.

"Jag köper taflan," sade Vincenzo, "lägg in den, men fort, jag har brådtom. Hvad kostar den?"

Köpmannen högg till med ett alldeles omåttligt pris, som Vincenzo betalade utan att blinka. Medan säljaren slog in taflan i papper, lät han tungan löpa.

"Hon låg sjuk hela det sista året, innan hon dog, men min syster, som passade upp på henne och skötte henne så ömt under sjukdomen, fick inte ärfva så mycket som en soldo. Allt som fanns efter henne gick åt till begrafningen. Hon var förresten ett original, den där damen, visade sig inte ute, så att jag såg henne aldrig. Men min syster talade om bland annat, att den här taflan alltid hängde afvigvänd på signorans vägg. Hvad var nu det för en konstig idé? Jag undrar, om hon inte var litet oklar här" — han slog sig med pekfinger på pannan, men bleknade i det samma af skräck, då han kom ihåg, att ministern ju bar samma namn som signora Vittoria. "Å, jag ber ers excellens tusen gånger om ursäkt, i fall jag talat obetänksamt — ers excellens var kanske släkt med —?"

"Nej, inte släkt," svarade Vincenzo, i det han tog det nu färdiga paketet, "men hon var min fostermor, min välgörarinna, och jag har henne att tacka för allt."

Han steg upp i vagnen och den rullade bort.

Men då han kommit till ro, ensam i sin förstaklasskupé och tåget snabbt ångade utför den härliga piemontesiska dalen på väg till Torino, där han skulle ta Romexpressen, satt han där med sina stora klara ögon uppspärrade i undran nästan som då han var barn. Hvarför, hvarför allt detta? Flykten hit upp, där hon ej kände någon, hennes tystnad under så många år, till och med vid dödens långsamma annalkande, den afvigvända taflan — taflan? Hur var det sista gången han såg sin fostermor i Rom, hade inte taflan då spelat en viss roll —? Men om hon också blifvit stött på honom för en sådan bagatell, hur var det möjligt att —?

Här stod han inför ett sällsamt problem — kanske det enda i den vetgirige och klarsynte mannens lif, som han icke kunnat lösa.

Första maj-blomman 1908.

EN NY FORM för kampen mot vårt lands dödsfiende tuberkulosen är att på en bestämd dag söka samla alla kring ett stridstecken, 1 maj-blomman, och genom massförsäljning af densamma öfver hela riket insamla medel, som sedan komma att användas uteslutande till hjälp af ett eller annat slag af de bröstsjuka och till betäckande af de enorma kostnaderna i utrotningskriget. Idén tog första gången form i Göteborg förlidet år, med så godt resultat att man därifrån söker organisera ett "Riksförbund" för upptagande som nämndt af idén i hela landet. Tills dato ha i 42 städer och orter bildats 1-sta maj-blommekommittéer, hvarifrån öfver en half miljon blommor äro rekviderade till nästa 1 maj. Det återstår dock ännu många platser, och centralkommittén har därför velat ifrigt uppmana till ännu enhälligare anslutning. Intill slutet af denna månad mottager den anmälningar och rekvisitioner af blommor.

Hvarje samhälle förfogar själf genom sin kommitté öfver de inflytande medlen — hvilka dock icke få användas i annat än ofvannämnda syfte.

Centralkommitténs i Göteborg medlemmar äro: Carl Lagerberg, ordf., Frigga Carlberg, sekr., K. J. Gezelius, skattm., Beda Hallberg, Hugo Brusewitz, P. Gustaf Carlström, Axel Idström, Gustaf Mankell.

LUZERN

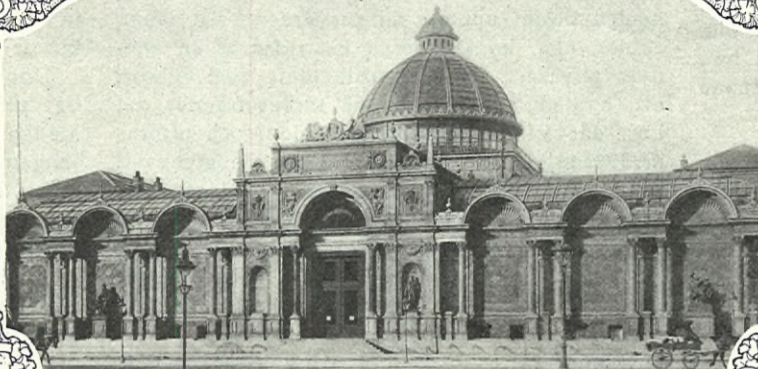
☉ Förmär vistelseort under sommaren. ☉
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: "National".

FRÅN VECKA till vecka ha meddelanden nått hit upp om den stora utställning af äldre engelsk konst, som pågått i Berlin och som väckt de konstintresserades synnerliga uppmärksamhet, emedan den omfattade en mångfald af mästerverk från en blomstrande konstepok i det mäktiga öriket. Så flög ett rykte ut att äfven Stockholm skulle få ett kort besök af denna utställning, men i själfva verket stannade det vid att det mera nära liggande Köpenhamn, tack vare den engelska droitningens

DET VORE en kuggfråga, som vi antagligen litet hvar skulle stupa på, om det gällde att uppräknas och karaktärisera ett antal af Englands förnämsta

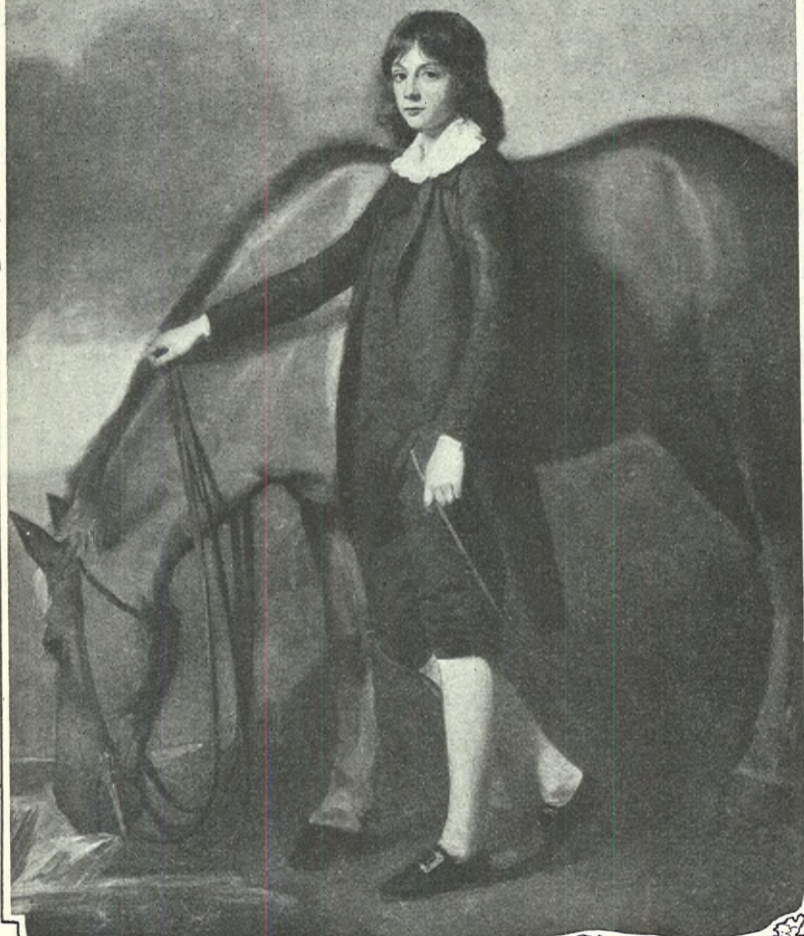
DEN ENGELSKA
KONSTUTSTÄLLNINGEN
I KÖPENHAMN

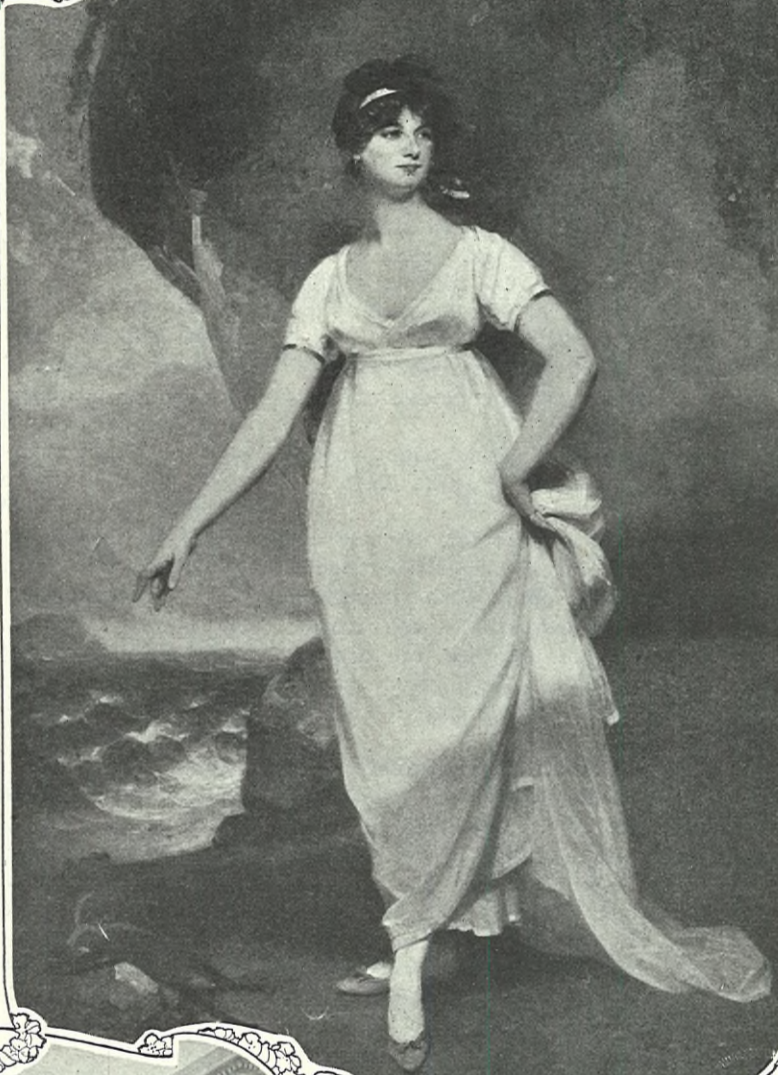
Glyptoteket

ansträngningar, fick i sitt Glyptotek inrymma en mindre del af de u märkta konstkämnarna. För att emellertid ej den konstintresserade svenska publiken, som icke är i tilfälle att på ort och ställe njuta af de skönhetsintryck utställningen i fråga erbjuder, skall ställas aldeles utanför händelsen, har Idun låtit sin fotograf resa ned för att medels kameran fånga och hitsända innehållet i några af de förnämligaste dukarne. Det är resultatet af denna expedition våra läsare återfinna här nedan.

och italienarne, fast de senare lefvat betydligt längre bort i tiden. Den nu pågående utställningen, som är inrymd i Antinoussalen och öfre galleriet i Köpenhamns

George Romney: John Walter Tempest.

Shree: Mrs Williamson som Miranda.

målare under det 18:de och början af det 19:de århundradet. I någon konst-historia har man naturligtvis snuddat vid namnen Gainsborough, Reynolds, Romney, Turner o. s. v., och deras lysande porträttbilder, familjeinteriörer, läckra landskap o. s. v. ha dragit förbi i reproduktioner af mer eller mindre trohet. Men intrycket har ofta varit helt flyktigt.

Det är och förblir nu en gång ett faktum, att de gamla engelsmännen äro långt mindre kända af svenskarne än de gamla holländarne, spanjorerna

Antinoussalen i Glyptoteket

Glyptotek, ger oss bilden af ett stort engelskt konstskede, som enligt svensk kritikers yttrande inledde den moderna konstrenässansen.

Vända vi oss först till porträtten, som i öfvervägande grad framställa kvinnor, möter oss en ovanlig kraft i karaktäriseringen, ett pulserande lif hos ansikte och gestalt i förening med färgens must och utförandets elegans. Men dessa porträtt äro jämväl intressanta som tidsbilder. De låta oss ana tonen, åskådningen hos den tidens förnämna och rika engelska kvinno-

Henry Reaburn:
Mrs Lee Harvey med sitt barn.

de många beställningar, som regnade öfver honom, målaren på modet, ej alltid tilläto honom att ge det bästa han förmådde.

Mycket mera skulle naturligtvis vara att tillägga om det engelska porträttmåleriet från denna tid, men det knappt tillskurna utrym- met kring våra bilder förbjuder vidare utlägg- ningar.

Af den engelska landskapskonstens många ypperliga verk ha vi här ett representativt alster i William Turners "Idylliskt landskap", som genom sin rika och dock behärskade färg- glans och det starkt romantiska i själva uppfattningen ger detsamma ett hedersrum på utställningen.

Turner var också den moderna landskaps- konstens romantiker och en färgkonstnär af

Thomas Gainsborough: Miss Sparrow.

värld. Pessimismen var något okänt i dessa kretsar af blomstrande mödrar med deras täcka barn eller strålande ungmör, för hvilka lifvet endast hade fägring och glädje. Man tog dagen utan oro, ty såväl kroppens som själens sundhet fanns i rikt mått hos dessa Englands renässans- kvinnor.

Det säger sig själft, att barnporträtten äro förtjusande i sin friska grace, vare sig de, som hos Reynolds eller Rea- burn återgifva mor och dotter i scener af älskvärd förtrolig- het eller hos Romney i hans duk John Walter Tempest framställer den unge blifvande sportmannen med sin häst. Den sistnämnda är för öfrigt en af pärlorna i samlingen.

I Thomas Gainsborough träffa vi grundläggaren af det moderna engelska landskaps- måleriet, ty det sätt hvar på han återgaf engelska naturbilder med landtligt staffage, hade ej förekommit inom konsten sedan holländarnes dagar. Menäfvén porträttmåleriet utöfvade han med mycken bravur, ehuru

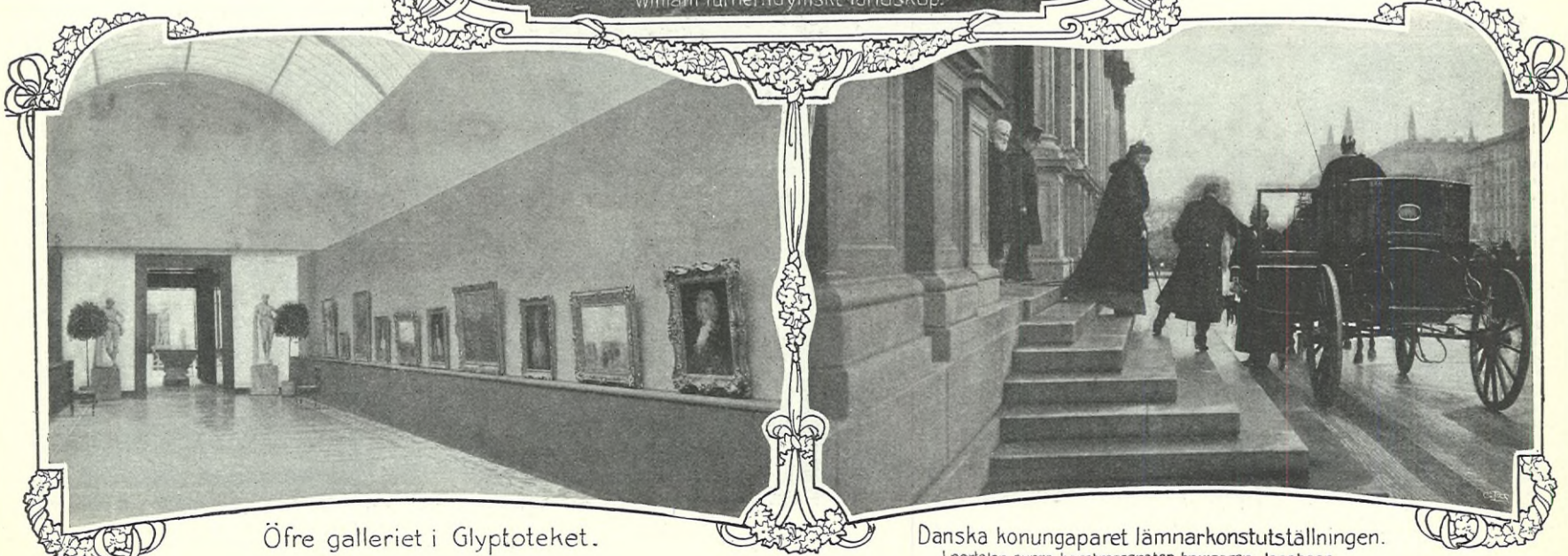
Hoppner: Barnen Godsäl.

William Turner: Idylliskt landskap.

enastående art. Under sitt första målarskede behärskas han ännu af den stela atelier- dagern, men efter hand arber- tar han sig fram mot det öppna landskapets klingande ljus, det formligen skiner af hans färger, som dock aldrig bli grella, ostentativa, utan städse lyda hans orubbliga skönhetskänsla. —

Det skulle verkat som en upp- friskande händelse i vårt konst- lif, om denna utställning äf- ven kunnat visas här, det hade varit vederkvickande för publiken, stimulerande för konstnärerna själva, ty deras vägar gå sällan till England, då det gäller studiefärder genom Europas muséer. Nu ha vi endast förnummit bru- set af en renässansens svall- våg, som drog förbi. Vi ligga fortfarande för långt ifrån kulturgränsen, och det komma vi helt säkert alltid att göra, så länge solen ser snedt på oss och sinnets och lynnets temperatur påverkas af den is, som aldrig smälter inom våra landamären.

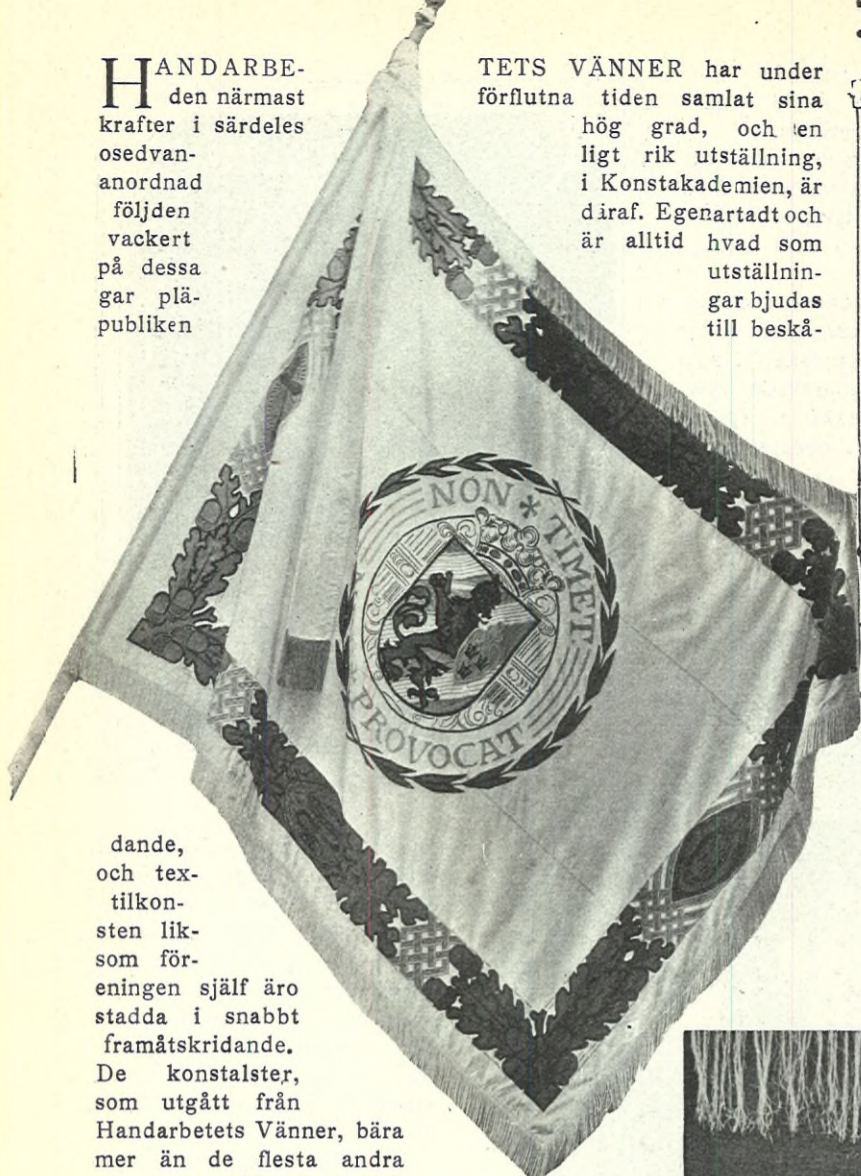

Öfre galleriet i Glyptoteket.

Danska konungaparet lämnarkonstutställningen.
I portalen synes konstmeceenaten bryggaren Jacobsen.

HANDARBEDEN närmast krafter i särdeles osedvananordnad följdén vackert på dessa gar pläpubliken

TETS VÄNNER har under förflutna tiden samlat sina hög grad, och en ligt rik utställning, i Konstakademien, är diraf. Egenartadt och är alltid hvad som utställningar bjudas till beskå-

• HANDARBETETS VÄNNER PÅ KONSTAKADEMIEN •

dande, och textilkonsten lik-som för-eningen själf äro stadda i snabbt framåtskridande. De konstster, som utgått från Handarbetets Vänner, bära mer än de flesta andra vår egen tids drag och detta i förening med det äkta och gedigna i material och teknik skall skänka dem ett ärofullt och långt lif. I detta afseende arbetar föreningen fullt ut lika mycket för kommande tider som för vår egen — kriteriet på all god verksamhet.

Utställningens förnämsta dragningskrafter äro väfda paramenta, dels tillhörande Lützenkapellet, dels Storkyrkan. Likaså bonader till Lützenkapellets orgelläktare, utförda af fröken Carin Wästberg. Dessa väfnader äro i all sin egenart och skönhet, sin symbolik och sin idérika komposition utgångna ur mästarehand. En smakfull spets till Lützenkapellets altarduk, utförd af fröken Hulda Reimers, förtjänar och framhållas som ett betydande arbete. Man igenkänner hela Jesu lifshistoria, från den heliga julnatten i Bethlehem, då "stjärnorna blossade bibliskt klara", och till himmelsfärdsdagen, hvilket allt är återgifvet i ett mjukt och känsligt spetsverk. Af de konst-

1. GÖTEBORGS NATIONS STANDAR.
 2. SPETS TILL LÜTZENKAPELLETS ALTARDUK.
 3. MIDTELONAD TILL LÜTZENKAPELLETS ORGELLÄKTARE.
 4. MÖBEL TILL FINANSMINISTERNS ARBETS-RUM. TILL VÄN-TER HANDKNUTEN MATTIA.
 5. ALTARKLÄDNAD FÖR STOCKHOLMSSTORKKYRKA.
- A. BLOMBERG FOTO.

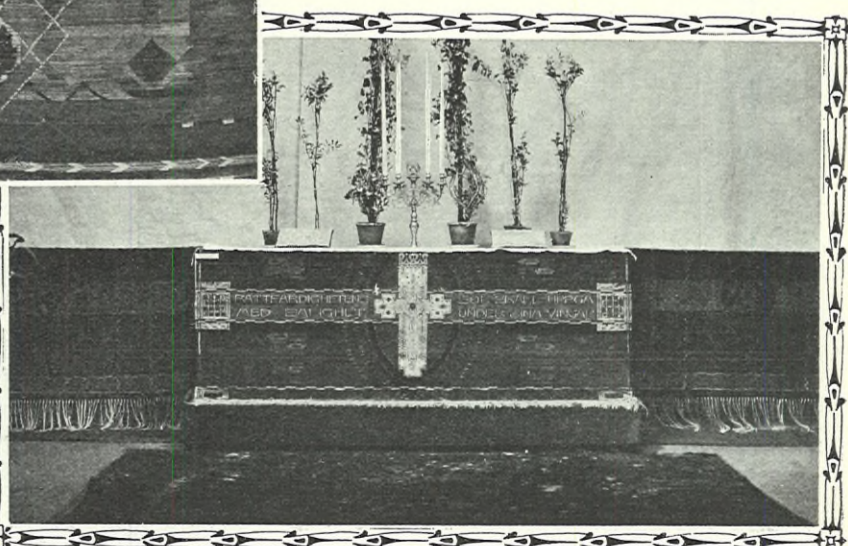
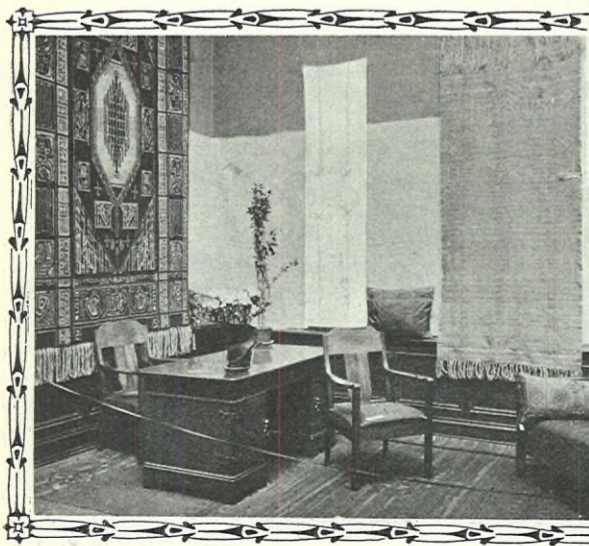
sömmade antependierna är Skärkinds kyrkas det praktfullaste. Ett standar af hvitt siden, med intarsia, komponeradt af fröken Maria Widebeck och tillhörigt Göteborgs nation, må ej heller förbigås.

Bland väfnader intager den stora i guld och silke väfda tapeten, komp. af Ferdinand Boberg och förärad vårt kronprinspar, ett framstående rum. Här sluter sig dock tyvärr ej komposition till teknik så som önskligt vore.

I en rad interiörer visas "textilkonst för hemmen". De efter orientalisk sed knutna mattorna äro förvånande billiga i förhållande till sin skönhet och styrka. En nyhet, som egentligen ej längre är så ny, men som i sin outtömliga rikedom på mönster, material och färger alltid verkar med det nys hela betagande charm, äro möbeltygen i s. k. H. V.-teknik. Också ha dessa tyger af våra möbelarkitekter blifvit i hög grad uppmärksammade och använda. För öfrigt har utställningen naturligtvis att uppvisa en mångfald af kuddar, dukar o. d., som påkallar de besökandes intresse, ty äfven i dessa smärre alster röjas personlig stil, otröttad fantasi och stigande smak.

I all sin ståtliga och kraftiga verksamhet börjar Handarbetets Vänner alltmera vinna förståelse och förtroende från den stora allmänheten; det är ej längre de högst konstbildades lilla fåtal, som där utgör publiken. Det stora och lifliga arbetet att i vårt land höja konstbildningen och förfina smaken tycks ha hunnit ett litet stycke af sin väg!

MADEMOISELLE E.

SPALTEN OM BÖCKERNA

Böcker, som önskas anmälda på denna afdelning, torde benäget öfversändas i tvenne exemplar.

ELLEN KEY: Rahel Varnhagen. Kring det omdebatterade namnet Ellen Key gruppera sig vänner och ovänner, troende och mistroagna. När jag nu sätter mig ner för att i en hemmens tidning som Idun skriva något om en ny bok af denna märkeskvinna för svensk kultur, vet jag att bland dem jag vänder mig till stå många, för hvilka hennes blotta namn verkar som en uppmaning att gripa till vapen. Det är nu så. Ellen Keys namn har blifvit en fana, ett begrepp, ett något att vädja till, eller att skylla på — ett nödvändigt något alltså, så länge människorna icke upptäckt möjligheten af att reda sig utan en auktoritet eller en syndabock!

Det är långt ifrån min mening att här ställa mig i någotdera af de stridande lägren. Min blygsamma uppgift är lyckligtvis rätt och slätt att påpeka framträdandet af den alltigenom intressanta biografiska lefnadsteckning af Rahel Varnhagen, med hvilken Ellen Key menar att rikta vårt vetande och våra bibliotek.

Hvem är då denna Rahel Varnhagen? — Ellen Key anser det höra till vanlig enkel bildning att man kan besvara frågan, men jag misstänker att flertalet veta lika litet om Rahel som till exempel om Bettina von Arnim eller om Kamra Rahbek. Hon var en kvinna som blef ryktbar och kom att öfva inflytande uteslutande på grund af sin egen personlighet, det är summan. Hon var ej rik och inte vacker. Hon skref ej, utöfvade ingen konst, var ej ledarinna för sociala rörelser. Hennes bemärkthet, det som gjorde henne till en medelpunkt för sin tids intelligens och hennes hem till en samlingsplats för nästan allt som då (Rahel föddes 1771) satte märke i odling och framåtskridande, var ingenting annat än hennes personlighet.

Jag måste säga, jag finner detta ganska underbart. Jag tänker mig henne: hon är liten, ömtålig till hälsan, bräckt i förtid af en alltför hård uppfostran och af stora sorger. Hon är judinna, hon tillhör en kast, som står utanför den allmänna lagstiftningen. När hon blir förlovad med grefve von Finckenstein, anses detta af den unge mannens familj vara en förskräcklig mesallians och förlofningen blir bruten. Allt som utifrån lätt bär till seger, det är för Rahel uteslutet. Och hon blir dock en af sitt århundrades mest kända, beundrade, afhållna och ihågkomna kvinnor.

Georg Brandes anför ett yttrande af henne, som för mig är en utgångspunkt i uppfattningen af Rahel. Det är, när hon blifvit öfvergifven af Finckenstein och vänner uppmana henne att göra ett förnuftsparti. Hon svarar: "Jag kan inte gifta mig, ty jag kan inte ljuga. Tro inte att jag är stolt öfver det. Jag kan det inte — liksom jag inte kan spela flöjt... Han sinne inte ha några fördomar — då höll jag inte ut... Och inte heller gick det an, att han vore dum och tvang mig till att låtsa, som om jag såg upp till honom. Jag måste kunna få säga allt hvad jag vill."

Se här hvad hon är: absolut helgjuten, öfverallt i hennes bref, som vi ha kvar (inom parentes: hennes stil är icke formfulländad, hennes vändningar ibland föga litterära; konstnär är hon icke) — öfverallt spåra vi först och sist detta kraf: ärlighet. Icke så att hon går omkring och "säger sanningar", väl den obehagligaste formen för begäret att till hvarje pris göra sig bemärkt! Nej, hon är, till sättet blygsam, hon talar aldrig mycket, hon dominerar icke i ett sällskap, hon är endast länken mellan alla dem som utgöra det, den till hvilken de andra vädja, emedan de veta att af hennes stora klokhet och godhet ofta kommit just det förlösande ordet i ett meningsutbyte. Hon är i bästa bemärkelse utan fördomar. Hon väljer sitt umgänge icke efter en persons goda eller dåliga rykte, utan efter sin känsla för ett kynne af äkta halt. Hon begär icke att människorna skola vara stöpta i en form. Själfsedligt sträng, räknar hon till sina vänner kurtisanen Pauline Wiesel, hvars omedelbara och spontana natur betagit henne.

Rahel säger bl. a. om kvinnorna: de äro så förvånande matta, nästan okloka af sammanhangslöshet. Ljuga göra de äfven, emedan de ofta hafva det af nöden och emedan förstånd fördras för sanningen. Och ljugandet tråkar mig till döds. Det tråkar ut henne, emedan det förefaller henne oftast så fullkomligt onödigt, ändamålslost; ett slöseri med vår tid, våra medel, vår utveckling. Lögnen är ett slafgöra; den förnedrar oss, den skrymmer, den fyller vårt lif med oväsentligheter. Och där ha vi ordet, ordet som bestämmande och beständigt återkommer hos Rahel: väsentlig.

I detta är hon modern och stor. Att lifvets förenkling också är dess förädling har hon förstätt. Hon har inga fördomar, hon har heller inga griller, inga småsintheter, inga lynnen. Det förefaller som om hennes nervers tillfälliga lust eller olust (hon var ju människa och hade väl sensationer som vi andra!) aldrig tillätos bli afgörande för hennes omdömen, för hennes opartiska syn på allt omkring henne.

Jag tänker att dessa lätta antydningar kunna vara förklaring nog för det inflytande Rahel utöfvade. Människor med så bestämdt och klarsynt själslif äro sällsynta. Kanske kan man finna sig djupare intresserad, djupare gripen af andra, mindre harmoniska, mer grubblande, ur hvilka brottningar eller ur hvilka inre dunkel konstverket blindt och obevekligt springer fram... eller kanske af andra, hårdare, bittrare, mer föraktfulla. Men — såvida man icke sätter bra god vilja till — undgår man väl knappast att beröras af mänsklig fulländning sådan den nu möter oss i Rahel Varnhagens okonstlade gestalt.

Vi ha då skäl att vara belättna med att Ellen Key förmedlat bekantskapen genom att ge ut sin studie på svenska — hvilket icke från början lär varit meningen. Den är skriven med Ellen Keys hela slösaktiga entusiasm och med afsiktligt åsidosättande af s. k. objektiv granskning. Ellen Key presenterar för oss en af sina käraste vänner, det är allt... Och i

denna kärlek till just Rahels personlighet och natur finna vi på köpet osökt en af nycklarna till ett sympatiskt förstående af hennes egen.

MARIKA CEDERSTRÖM.

Öfriga insända böcker:
Frans Hedberg: Vid skrifbordet och bakom ridån. Minnen från flydda teatertider.
Nils Krok: Karl XI. Skådespel.
Johan Hansson: Krigen och pengarnas världskamp. Broschyr.

Serien Mästerverk ur världslitteraturen: George Merdith: Richard Feverels eldprof.

Serien Populärvetenskaplig studieledare: Thorsten Thunberg: Några bläckar på vår tids fysiologi. — Gustaf F. Steffen: Sociologi. — S. A. Fries: Gamla Testamentets religion. — Hans Larsson: Om bildning och självstudier. — Nathan Söderblom: Studiet av religionen.

Gentlemen.

FÖR EN TID sedan kom jag af en händelse att gå in i en af dessa små cigarrbutiker, som existera liksom på trots mot konkurrensen, och hvilka alltför ofta ge polisen anledning att ingripa. En del af dessa butiker, hvilka lyktor långt in på näternas vägleda vandrarne, äro nämligen endast skyltar för affärer af ett helt annat slag.

Det var emellertid ingen af dem. Och i stället för en ung flicka med blekt ansikte och fördomsfritt sätt, stod där ett äldre fruntimmer med lätt gråsprängdt hår och ett fint ansikte, som en gång varit vackert.

Under vårt samtal erfor jag, att hon icke från början ägnat sig åt sin nuvarande bransch. Hon hade lärt ett godt och ansedt yrke. Men då ögonen börjat svika, hade hon öppnat denna affär, som gaf henne bröd. Hon behöfde icke säga, att det var knappt. Den publik, som besöker dessa butiker, har vanligen bialsikter. Finner den icke hvad den söker, är köplusten icke stor.

Det där visste jag förut. Hvad jag däremot ej hade reda på var den skymfliga behandling, för hvilken en kvinna i hennes ställning är utsatt. De herrar, som i glad och upprymd sinnesstämning göra sina nattliga ronder i dessa cigarraffärer, ha inga hänsyn. I bästa fall komma de in för att skämta och prata, och då de i stället för en ung flicka träffa ett äldre fruntimmer, ge de fritt utlopp åt sin missräkning.

Jag kan förstå det också, men hvad som är mig fullständigt ofattligt är, att deras missnöje kan taga sårande och förolämpande former. Det är mig omöjligt att återge de grofheter och råheter, som den gamla fröken dagligen måste smälta. På henne själf hade de upphört att göra intryck. Hon berättade alltsammans lugnt och nästan skämtsamt, ty man blir ju van, och affären går före personliga obehag. Det gäller att tåga och taga emot. Och det är inte endast frågan om tarfligt och obildadt folk, utan om män, tillhörande de förnämsta kretsar. Arbetarna uppföra sig bäst. Äfven då de äro rusiga, ha de försyn för den arbetande kvinnan. Men dessa välklädda herrar, som uppträda i frack och uniform och känna hvad som åligger dem i umgänget med kvinnor, tillhörande deras egen krets, lägga bort sin polityr som ett besvärligt tvång och uppföra sig som ligapojkar.

Det är mera ondt om gentlemen än man tror.

THORE BLANCHE.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjoimönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

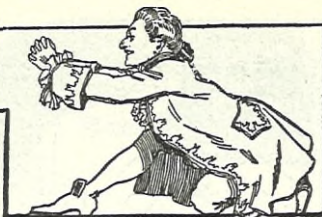
Mästern Samuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

• SEGERPALMEN •

Skådespel i fyra akter af
Hilma Söderberg.

Prisbelönt vid Iduns dramatiska pristäffling.

(Forts.)

Carleson (bönfallande). Det är inte ni som talar nu ..

Suzanne (höjer hufvudet). Jo, nu är det jag som talar. Inte min pappas dotter. Inte det mjuka beskedliga röet, som böjer sig för alla vindar.

Carleson (brister ut). Suzanne... har då hjärtat ingenting att säga i det här ögonblicket?

Suzanne. Tror ni kanske att det är mitt förstånd som nu talar! Det skulle jag nog kunna få bukt med. Nej, hjärtat är det... blodet... allt det som kommer mig att känna och drömma så olika mot hvad ni gör.

Carleson (behärskad till det yttre). Är det verkligen ert allvar att våra olika åsikter... i åtskilliga frågor... skulle bli en skiljemur mellan oss? Står inte kärleken öfver allt sådant?

Suzanne. Jo... hvilket väljer ni — mig eller era åsikter? Mig eller det arbete, som ni nu skänker krafterna åt? Hvilket står högst — jag eller striden?

Carleson. Ni måste visst tro att jag älskar striden! Jag som skulle vilja ge nästan hvad som helst för att slippa den.

Suzanne. Hvarför strider ni då?

Carleson. Därför att vi kommit in i denna tid... som Sve iges lifstråd hänger på. Det är lif eller död det nu gäller. Och därför måste jag handla som jag handlar. Som mitt samvete bjuder mig. I dessa dagar fordrar landet... intill yttersta skärften. Äfven af en så ringa tjänare som jag.

Suzanne (vrider händerna). Åh, om ni ändå kunde se att hvad ni ger inte är det rätta. Det är som om ni betalade med papper med falska namn. För ögonblicket gäller de för fullgodt mynt. Men när de ska inlösas...? Då kommer kraschen. Då skall det visa sig hur olyckligt tillvägagångssättet har varit.

Carleson. Inte saknar jag svar på dessa era ord, fröken Wærnhagen. Men jag skall inte komma fram med dem nu. I stället vill jag fråga om det är er så omöjligt att respektera mina åsikter.

Suzanne. ... När det är fråga om det dödligaste allvar — just det som man innerst i hjärtat lefver och dör för — och som man känner är det som ens salighet hänger på — tror ni då att det går att tala om respekt för andras öfvertygelse! Endast min öfvertygelse har rättfärdighetens sken öfver sig. De som tänker olika — som tänker som ni — på deras öfvertygelse skulle jag vilja trampa! Utan misskund och nåd. Därför att världen aldrig kan bli god, när människorna tro som ni tror, och handlar som ni bjuder dem att handla. Ni gjuter bara olja på elden som förbränner dem. Ni hetsar dem ännu mera på hvarandra — manar alla och enhvar att se fiender i fränder och grannar. Hela ert arbete går ut på att föra allt lefvande längre och längre bort från de orden, som skulle vara eldstoden i vår öken-natt: Frid på jorden och människorna en god vilja.

Carleson (nästan kallt). Om ni tänkte lugnt, skulle ni inte säga alla dessa ord till mig.

Suzanne. Jag har alldeles nog af att tänka lugnt i hvardagslag.

Carleson. Ni medger ändå... att det inte är hvardag... den dag ni svarar på mitt frieri.

Suzanne. Åh... det är ju som att dö på korset. — Men jag är tvungen att göra det — eljes räddar jag inte min själ.

Carleson (sitter en stund utan att tala. Sjunker därpå plötsligt samman och gömmer ansiktet i händerna). Suzanne... Suzanne...

(Paus.)

(Suzanne sitter orörlig.)

(Carleson kan ej hålla tillbaka en snyftning.)

Suzanne (sluter ögonen. I öfrigt orörlig som förr.)

Carleson (reser sig till sist trött). Ja... nu vet jag allt hvad jag behöfver veta.

Suzanne (efter en stund). Allt det här kunde jag ha besparat både er och mig... Ni vet inte om, att jag är sjuk. Jag skulle aldrig ha kunnat bli er hustru... det är inte långt kvar af mitt lif. Hjärtat växer. Högst två år ha läkarne lofvat mig. Men det kan också bli slut mycket förr.

(Carleson sjunker fullkomligt krossad ned i stolen igen.)

Suzanne (med darrande röst). Ta det inte så! Jag är själf inte alls ledsen.

(Carleson reser sig slutligen. Ser på henne länge. Går därrefter ut i salongen och försvinner — utan att säga ett ord.)

Suzanne (för sig själf; förfärad). ... Nu gick han... och jag kan inte gå etter honom. Jag kan ju inte be honom komma igen — Åh, hvarför skall man älska den som man hatar...

(Stiger upp och går fram och åter, i det non vrider händerna mot hvarandra. Sätter sig igen, när hon hör röster i salongen. Blåddrar i en bok. Ser lugn ut.)

(Beatrice och Wærnhagen komma in.)

Beatrice. Så brådt herr Carleson hade.

Suzanne. Han hade det. (Nickar åt fadern.) God dag igen, pappa. (Till Beatrice.) Inte har du väl redan varit till fru Düben?

Beatrice. Nej. Jag mötte statsrådet som var på väg hit. Och då vände jag naturligtvis.

Wærnhagen. Ja, jag hade egentligen ett så kort ärende att det kunde ha utträttats på gatan. (Ser på klockan.) Om en kvart skall jag för resten bort på ett besök.

(Suzanne reser sig.)

Beatrice. Skall du gå?

Suzanne. Ja.

Beatrice (tar hennes hufvud mellan sina händer). Hvad är det, lilla Suzanne?

Suzanne. Underligt. Bara underligt. — Det vackraste och visaste jag vet är fyra versrader, som en stor skald gett oss...

Beatrice. Och hur lyda de?

Suzanne.

Jag gitter ej banna och klandra,

jag gitter ej höra du gråter.

Vi måste förlåta hvarandra,

när inte vår Herre förlåter.

Beatrice (slutligen). Nå...?

Suzanne (trött). Ack, det är så mycket... Men ett är emellertid det, att jag måtte vara för ung att förstå de raderna... Adjö, Beatrice.

Beatrice. Vill du inte gå in och hälsa på mamma? Det skulle göra henne så glad.

Suzanne. Jo. (Går in till höger.)

Beatrice. Hvad var det med Suzanne?... (Till Wærnhagen i annan ton.) Är det sant att du inte har tid att stanna?

Wærnhagen. Ja. Men jag kommer strax tillbaka. (Ler.) Om jag får...?

Beatrice (med lysande ögon). Åh...

Wærnhagen. Vi ha ju inte träffats ordentligt ännu.

Beatrice (med handen på hans arm. Ifrigt). I kväll är jag naturligtvis inte hemma för någon annan. Har du tid att vara här i kväll?

Wærnhagen. Jag tar mig tid. Äfven om yttersta domen stode för dörren.

Beatrice. Det är ju hvad den gör! I morgon — då sker det ju? I morgon bittida, när jag öppnar tidningarna, står det inte då?

Wærnhagen. Jo, förmodligen. Du hinner inte bli statsrådinna, Beatrice.

Beatrice. En sådan tur! Min nåd skulle ju i alla fall inte ha kunnat trifvas under någon annan nåds tak. — Men sätt dig, min vän. (De sätta sig båda.)

Wærnhagen. Det lyser af dig, Beatrice. Är du verkligen så glad öfver att få en störtad politiker!

Beatrice (nickar åt honom, b'v plötsligt allvarlig). Det finns i alla fall litet vemod, Christian. Inte så litet. Din stora tanke får du aldrig komma fram med. Hvad jag drömde om oen i våras... Och så det, att alla skulle få se — lika bra som jag — att din rättfärdighetskänsla var så varm som någon annans. — Men så kom ju din lunginflammation och strök ett streck öfver alltsammans.

Wærnhagen. Den kom olägligt.

Beatrice. Jag är så glad ändå, att jag vet att du tänkte komma fram med det förslaget. Den vissheten gör mig så lycklig. (Byter plats; i förändrad ton.) Jag måste sitta så att jag kan se på dig (Stryker med handen öfver hans kind.)

Wærnhagen. Du borde egentligen se på mig så litet som möjligt. Jag tål inga noggranna granskningar. På sista tiden har du börjat idealisera mig, Beatrice. Jag medger att det behöfs, men du gjorde klokare i att låta bli. Jag är en mycket skröplig människa.

Beatrice. Jag skall inte protestera — annat än mot ordet "mycket". Och för det skall du inte se så allvarsam ut. (Ser sig hastigt omkring. Kysser hans panna och hår.) Min älskade... Tank att hela världen snart skall få veta det!

Wærnhagen. Om ett halft år. Om fem månader är för öfrigt sorgeåret öfver. Ska vi offra mera åt det konventionella?

Beatrice. Om jag skulle öfverraska dig med att säga: först om två år. Ja, hvarför inte tre, fyra.

Wærnhagen. Säg om det där, Beatrice. Och låt mig se in i dina ögon.

Beatrice (skrattar). Du kloke man! — För resten behöfs det sannerligen inte så mycken klokhet för att genomskåda min förälskelse. Jag har just inte låtit den räknas till de fördolda tingen!

Wærnhagen (kysser hennes händer). Med hvart ord förökar du min tacksamhetsböda. Hur skall det gå i fortsättningen! (Ser djupt in i hennes ögon. Lågt.) Brukar du någonsin drömma om den? Om vårt lif sedan? Sedan... Beatrice!

Beatrice (lugnt och innerligt). Af hela fortsättningen — hela framtiden — har jag sett hvar dag, min älskade. (Leende.) Jag har redan börjat grubbla öfver hvad vår son skall heta.

Wærnhagen (andas till. Efter några sekunder). Drömmar du om en son...?

Beatrice (nickar). Som jag får bära på mina armar. Och leda in i lifvet och arbetet — — Henrik Percy skulle han heta — ifall vi inte hade en He sporr i familjen förut! Nu få vi hitta på något annat.

Wærnhagen (efter en stund. Sakta). Jag borde egentligen ligga på knä för dig.

Beatrice. I så fall är det lyckligt — för en gångs skull — att människan sällan gör hvad hon bör göra.

Wærnhagen (plötsligt). Vår son skall inte bli politiker, Beatrice. Det skall du hindra honom från.

Beatrice (något förundrad). Hvarför?

Wærnhagen. Han kan bli lik mig. Den risken finns ju. Och du har nog af att förlåta en.

Beatrice. Christian!

Wærnhagen (kysser hennes händer. Ser på henne). Vet du hvad jag önskar nu? Intensivt. Att få börja mitt lif om igen.

Beatrice. Så säger du alltid. Du får inte göra det. Du har väl arbetat om någon! Du har gjort allt hvad du förmått.

Wærnhagen. Nej.

Beatrice. Eugen Cassel skall inte förmå mera.

(Forts.)

LANOLITA-TVALEN.

Ferd. Mühlens', 4711, Köln,
= tillverkning, =

är i kvalitet fullt jämförlig med en dyrbar toilette-tvål, men kostar på grund af den enkla förpackningen dock endast 35 öre per tvål à 120 gram.

Föreningen "Ljusglimt."

DET FINNES en kategori af våra medmänniskor, för hvilken det ännu är föga sörjdt. Det är dessa äldre, utarbetade bildade kvinnor, som förtviflade stå inför den dag, då krafterna ej längre räcka till att arbeta för uppehållet.

En stor mängd af dem ha varit hänvisade att på en månatlig inkomst af mellan 70-80 kr., ibland t. o. m. mindre, försörja sig och mången gång äfven en gammal mor eller annan närstående anförvant och ha ej kunnat lägga af något för älderdomen.

Hvad blir då deras lott, när de na dag kommer? — Jo, ofta att anlita någon af de allmänna försörjningsinrättningarna.

För att här i någon mån kunna tråda hjälpsamt emellan, har ett antal intresserade damer bildat föreningen Ljusglimt, som konstituerades på ett möte här i Stockholm förliden vecka. Denna förening har till uppgift att genom upptagande af medlemsavgifter och frivilliga bidrag åstadkomma en fond, hvilkens räntor skola komma behöfvande kvinnor af otvan nämnda kategori tillgodo. En framtidsplan är att kunna efter mönster af Egna hems kolonier på landsbygden inreda ett eller flera älderdomshem för bildade kvinnor, som ej annars utan att anlita fattigvården kunna uppehålla sig.

För att den skall kunna göra verksam nytta, behöfver föreningen kraftigt understöd och riktar därför en varm värdjan till alla bättre lotade att tänka på den gamla ensamma kvinnan, som efter ett sträfsamt lif icke kan åldras utan oro för utkomsten.

Medlemsavgiften är endast 2 kr. pr år; för den, som önskar blifva ständigt medlem, utgör avgiften en gång för alla 50 kr. Anmälan till inträde i föreningen mottages, helst skriftligen, med tacksamhet af undertecknade. Hulda Signeul, f. Westerling, Karlavägen 28; professorskan Toni Klein, Regeringsgatan 111; Svea Karlsson, f. Lindell, Artillerigatan 39; Lilly Vicander, f. von Redlich, Narvavägen 8; Louise Rinman, Kungl. slottet; Gerda Rydgren, Narvavägen 29; Augusta Ludwig, Karlavägen 28; Josephine H. de Pomian, Östermalmsgatan 60; Elva Lindell, Skånegatan 1; Mary Ludwig, Karlavägen 28.

Ett föredrag om Åsgårds skola,

denna förträffliga jämtländska undervisningsanstalt för gossar, från hvilken Idun sistlidne december meddelade en skildring, hålles i Landtbruksakademiens lokal härstädes lördagen den 21 mars kl. 7 e. m. af skolans föreståndare greve Robert Mörner, och anbefalla vi

detta föredrag i föräldrars, målsmäns och öfriga barna-
uppfostres åtanke.

På lady Hallés 70-årsdag.

Fru WILHELMINA NORMAN-NERUDA eller som hon numera heter lady Hallé fyller den 21 dennes 70 år. Violinist af europeiskt rykte är hon ännu den stora konstnärinnan, violindrottningen, som tjusar en kräsen publik med sina tolkningar af klassisk och modern tondiktning — därom kunna ej minst vår hufvudstads musikvänner vittna, som hafva henne i friskt minne, sedan hon för endast något år sedan uppträdde här.

Någon biografisk teckning af hennes lif och verksamhet är här ej meningen att gifva — en sådan återfinnes i Idun för år 1890 — utan vi ha endast, med anledning af den stundande märkesdagen, velat meddela en bild af den utmärkta artisten, om hvilken en framstående kritiker — Adolf Lindgren — på sin tid skref att "hon torde vara den samtida violinkonstens största namn genom den äkta konstnärliga ande och den smak, som besjåla hennes spel och komma henne att helt uppgå i konstverkets trogna återgifvande, utan ringaste rest af personlig bravad eller effektsökeri." — Här har hon talrika, beundrande vänner, som nu förvisso önska henne fortsatt verksamhet på hennes lysande konstnärsbana.

WILHELMINA NORMAN-NERUDA (LADY HALLÉ).

Om sidenmoderna

tillskrifver oss den allbekanta sidentygs-exportfirman Schweizer & Co., Luzern. Mjuka väfnader äro särskildt omtyckta såsom Tafetas mousseline, Falles lustré etc. i alla färger. Bruna schatteringar äro i förgrunden och därtill ansluta sig grönt, marne och gammalt-blått. Mycket efterfrågade äro randiga väfnader. Denna sommar komma broderade klädningar att äro spela en stor roll, hvarför vår rikhaltiga kollektion äfven innehåller de nyaste mönstren af de omtyckta Schweizer-broderierna. Särskildt stor efterfrågan röna våra broderade blusar och kläduingar i alla färger, från kr. 10: — till 62: 70 pr blus eller kläddning. Demuycket begärliga musslinerna till 95 öre metern, med 120 cm. bredd, i flere färger, komma vi också detta år att i likhet med öfriga sidenarter, blusar och kläduingar, leverera porto- och tullfritt till bostaden. Mönster å samtliga nyheter, sändas på skriftlig begäran, äfven medelst internationelt brefkort, gratis och franko.

LINGON

Safter innehålla ej konserveringsmedel såsom Salicylsyra etc. ej håller andra frammande tillsatser, hvadan vi kunna garantera årade kunder en absolut ren naturvara.

Inspector:
Prof. G. LAGERHEIM
Guidmedaljer:
Norrköping 1906, Lund 1907.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskur i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 22—28 MARS 1908.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfångor med madeirasås och potatis; mjölk, kaffe eller te. Middag: Klar buljong med oststänger; bruten hummer med majonnäs; hammelsadel med potatis-kroketter; apelsinkräms i korgar med mandelberg.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; vegetariska lökdolmar med potatispudding; mjölk; kaffe eller te. Middag: Slottsstek med legymer; krusbärskompott med grädd.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannstekt sill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med gräddsås och potatis; semlor med mjölk.

ONSDAG. (Marie bebådelsedag). Frukost: Smörgåsbord; köttpudding med äggstanning (rester från söndag) och skiradt smör; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; stekt helgfundra med kaprissås och potatis; gräddvårflor med sylt.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; skinka à la Hallman med potatis;

mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt vitkålssoppa med fläskkorfi; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stekt färsk strömming med tomatsås och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalkkyckling med potatis och lingon; äpplen med maräng och vispad grädd.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med köttstufning; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blodplättar med skiradt smör och lingon; krusbärs-soppa med skorpor.

RECEPT:

Kalfångor med madeirasås (f. 6 pers.). 2 kalfångor, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt, 5 dcl. god buljong, 1 tsk. soja.

Sås: Köttsky, 1 msk. mondaminjöl, 2-3 msk. madeira, 2 msk. fint skurna, brynta champinjoner.

Beredning: Tungorna sköljas, borstas väl, läggs i det kokande vattnet tillsatt med saltet, och få koka tills skinnet lätt kan adragas. Smöret brynes i en järnkastrull, tungorna illäggas och brynas vackert på alla sidor, saltas och spådas med buljongen, tillsatt med sojan. De få sakta steka, med tätt slutet lock, tills de äro möra eller omkring 1 1/2 tim., öfverlösa hvar 10 min., för att ej blifva torra. De skaras och uppläggas på varmt serveringsfat samt garneras med brödrotons. Köttskyn afredes med mondaminjölet utördt i vinet, och såsen får koka omkr. 5 min. Champinjonerne illäggas och såsen afsmakas. Litet af såsen hålles öfver tungorna, resten upphålles i säskål. Anrättningen serveras som frukosträtt.

Apelsinkräms i korgar (f. 6 pers.). 9 apelsiner.

Kräms: Skalet och saften af 4 apelsiner, 150 gr. krossocker, 4 äggulor, 1 dcl. gräddmjölk, 1 msk. sherry, 3 gr. citronsyra, 4 dcl. tjock grädd, 6 blad gelatin, 2 msk. helt vatten.

Beredning: Stora, vackra apelsiner tvättas väl och torkas. På två tredjedelar af apelsinen tages skalet bort, med undantag af 1 cm. bred remsa, som får bilda grepe. Fruktköttet tages ur väl med en silfversked, och korgens kanter samt grepen klipplas i vackra uddar. Korgarna läggs i kallt vatten 1/2 tim., få afrinna och fyllas med apelsinkräms, som beredes på följande sätt. Apelsinerne tvättas, torkas och skalens afrivas mot sockret. Äggulorna och gräddmjölen vispas tillsammans i en kastrull tillika

Finast i smak
och
näringsrikast

äro

VÄRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

Hafregryn & Hafremjöl

PARETER.

— Vårgårda —
Proton-hafremjöl!

med sockret och den väl silade apelsinsaften. Blandningen får sjuda under kraftig vispning. Kastrullen aflytes och vispningen fortsättes, tills krämen afsvalnat, då sherry, den fint stötta citronsyran och den till hårdt skum slagna grädden tillsätts. Sist nedröres försiktigt det sköljda och i 2 msk. helt vatten upplösta gelatinet. Korgarna fyllas med krämen och ställas på svalt ställe, så att krämen stelnar. De garneras sedan med vispad grädd och serveras med mandelberg eller biskvier. Resten af krämen upphålles i geléskål.

Mandelberg (f. 12 pers.). 100 gr. sötmandel, 2 äggvitor, saft af 1/4 citron, 200 gr. strösocker.

Till garnering: 20 st. pistacie-mandlar.

Beredning: Mandeln skällas, torkas och skäres i fina strimlor, hvilka läggs på hvitt papper på plåt att rostas i ugnen. Äggvitorna, citronsafven och strösockret röras kraftigt å ett håll under 1 tim. Mandeln nedröres försiktigt i marängmassan och smeten upplägges med två teskedar på smord och mjölad plåt. Mandelbergen garneras med den skällade och hackade pistacie-mandeln och gräddas i svag ugn, tills de fått en vacker rostgul färg och släppa plåten.

Vegetariska lökdolmar (f. 6 pers.). 3 stora portugisiska lökar, vatten, salt.

Färs: 2 kkp. kall risgrynsgrot (rester), 2 ägg, 3 msk. fint stötta skorpor, 40 gr. skiradt smör, 1/4 tsk. salt, hvitpeppar (socker).

Till stekning: 3 msk. smör (604

gr.), 2 kkp. rotbuljong eller potatisvattnet.

Beredning: Lökarne skalas, nedläggas i kokande, saltadt vatten och få sakta koka utan lock omkr. 7 min. De upptagas, baden lossas försiktigt och läggs på linne att afrinna. Till färsen tages kall risgrynsgrot. Äggen uppvispas och nedröras i smeten tillika med skorpor och det skirade smöret, hvar efter färsen afsmakas väl med kryddorna. En tsk. af färsen lägges på hvarje lökblad, som därefter hoprullas och omknytes med bomullsgarn, förut doppadt i het vatten. Smöret brynes i en järnkastrull, dolmarna illäggas och brynas vackert, hvar efter de spådas med den kokande rotbuljongen eller potatisvattnet. Locket pålägges och de få sakta steka omkr. 30 min.

De uppläggas på varmt fat, garnet klippes bort, och såsen hålles öfver. De serveras med potatispudding.

Köttpudding med äggstanning (f. 6 pers.). 1/2 kg. stekt eller kokt kött, 3 msk. smör (60 gr.) hvitpeppar, salt, 2 dcl. svag buljong.

Äggstanning: 4 ägg, 1 tsk. hvitemjöl, 4 dcl. mjölk, salt, socker.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet skäres i tärningar, drivas genom köttkvarn en gång och brynes i smöret, hvar efter buljongen påspådes och köttet afsmakas med kryddorna.

Till äggstanningen skiljas gulor och hvitor. Gulorna vispas med mjölen, kryddorna och mjölet, däri nedröres köttet. Äggvitorna slås till hårdt skum och nedblandas sist. Puddingen serveras med skiradt smör.

Skinka à la Hallman (f. 6 pers.). 6 hg. rökt skinka, 3 dcl. tjock grädd.

Beredning: Skinkan skäres i tunna skivor och svålen borttages. En tackjärspanna upphettas långsamt, skinkan lägges och brynes vackert på båda sidor samt upplägges på varmt serveringsfat. Pannan urvispas med grädden, och såsen får ett uppkok samt hålles öfver fläsket. Anrättningen garneras med persilja och serveras med brynt potatis eller förlorade ägg.

Stekt strömming med tomatsås (f. 6 pers.). 1/2 val strömming (40 st.), 1 msk. salt, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor, 1/2 kkp. hvitemjöl.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.).

Tomatsås: 3 medelstora tomater, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, 1 1/2 dcl. fiskspad eller buljong, 1 dcl.

SOLO-KÄFFE

från

A.-B. Malmö Kaffekompani.

H. M. Konungens Hofleverantör.

Magnetiskt förädladt enligt svenska patentet n:o 20016 år

det bästa, renaste och drygaste

JAVÅ-KÄFFE

som finnes i marknaden och säljes i femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Speceriaffärer.

tjock grädd, salt, hvitpeppar, 1 ägg-gula.

Beredning: Strömmingen rensas, ryggen borttages, hvar efter den sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Strömmingen skaras lätt, ingnides ägget och vändas i det uppvispade smöret, doppas i det stötta skorporne. Smöret brynes i en tackjärspanna, strömmingen illäggas och stekes 10 min. på hvarje sida. Den upplägges på varmt serveringsfat och såsen hålles öfver. Till såsen skalas tomaterna och passeras. Smör och mjöl sammanfråsas, buljongen eller fiskspadet tillsättes jämte grädden och såsen får koka 10 min. Tomatpurén iröres och såsen afsmakas.

Äpplen med maräng (f. 6 pers.). 1 1/2 kkp. krossocker, 5 dcl. vatten, 10 stora goda äpplen.

Marängmassa: 3 äggvitor, 6 msk. socker.

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag. Äpplena skalas, skäras i klyftor. Läggas direkt i sockerlagen för att bibehålla sin färg och kokas därefter klara. De upptagas med hälslef, läggs på ett fat att kallna och lagen hopkokas. De uppläggas därefter pyramidformigt på ett fat, som tål ugnsvärme och lagen hålles öfver. Äggvitorna vispas till hårdt skum, vispningen fortsättes 1/4 tim. och sockret nedröres försiktigt. Marängmassan spritas därefter genom krusig strut eller blecktratt öfver frukten och fatet insättes i svag ugnsvärme. Då marängen är torr och fått ljusgul färg, uttages den, får kallna och serveras med vispad grädd eller vaniljsås.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

UNG bildad dam får anställning från sommaren början som värdinna hos yngre ämbetsman i solid ställning på landsbygd i Norrland nära järnväg. Familjen består af annonsören och tvänne hans anhöriga, gamla, men krya och rara, för hvilka hon bör bli en solstråle. Alder högst 25 år. Särskild vikt fästes vid enkla vanor och verklig bildning. God hälsa erforderlig. Svar med nödiga upplysningar, betyg eller referenser och fotografi, som åter-sändes till »Framtidsplats i Norrlands, under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm.

Vid Nyköpings Elementarskola för flickor

är en lärarinneplats ledig att tillträda nästa hösttermin. Undervisningskyldighet i geografi och historia på högre stadiet, tyska i de lägre klasserna. Kompetensvillkor: afgångsbetyg från Högre Lärarinneseminarium. Begynnelse-lön 1,450 kr., bidrag till pensionsafgift. Ansökningar jämte kompetens- och lärebetyg insändas före den 28 mars till Styrelsen.

FÖR en enkel, duglig flicka finnes god plats att med någon hjälp sköta hushållet för familj (3 pers.). Kunnig i matl., bakn., m. m. Biljett med betyg, foto, och öfriga upplysningar märkt »Stad i Västergötland», under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm f. v. b.

Epidemiskötersketjänsten

i Kisa distrikt är ledig att tillträda instundande 1 maj. Ansökan åtföljd af lärebetyg samt öfriga nödiga kompetenshandlingar ställes till Epidemisköterskenämnden i Kisa och insändes till provinsialläkaren därstädes före utgången af mars månad. Aflöning 600 kr. för år, 25 kr. i pensionsbidrag, en månads årlig semester å lämplig tid utan skyldighet att aflöna vikarie. Vid skötsel af smittsjuka fria resor, bostad och kost, vid annan sjukvård dessutom 50 öre per dag.

Skolkökslärarinna

erhåller anställning vid Dalslands folkhögskola. Tjänstgöring 1 maj—31 juli. Löneförmaner: 1:sta året 300 kr., 2:dra, 3:dje och 4:de 350 kr., 5:te 400 kr. samt möbleradt bostadsrum och fria middagar. Sökes före 1 april hos rektor J. Thorson, Färgelanda.

Bildad, barnkär flicka

med glädt och jämnt lynne, som med ordning och bestämdhet kan sköta och handleda 3 barn om 2, 3 1/2 och 4 1/2 år samt vara frun till sällskap och hjälp, får plats i Malmö den 24 april. Svar till »Civilingenjör» Gumælii Annonssbyrå, Malmö.

Bildad, husl. flicka

kunnig i matlagn., sömnad och handarbete erh. plats i fin fam. som hjälp och sällskap. Lön efter överenskom-melse. Särskild vikt fästes vid att den sökande har utpräglat ordningssinne, glädt och vänligt sätt. Svar till »Civilingenjör», Gumælii Annonssbyrå, Malmö.

GOD och ordentlig aflönad plats finnes till 24 april på större herrgård i Kalmar län, för en välrekommenderad hushållerska, van vid och fullt kompetent att sköta ett landtshushåll, med alla därvid förekommande sysslor, ss. mat-lagning, syltning och konservering, slakt, bak, byk m. m. Ordningssinne arbetsfärdiga samt vana att tillse tjänstestepersonalen erfordras. Snart och utförligt svar till Hornsbergs gårdskon-tor, Valdemarsvik.

Vid Lindesbergs Samskola

bli till hösten tvänne lärarinneplatser lediga, den ena med hufvudsaklig undervisningskyldighet i engelska, svenska och tyska, den andra med undervisningskyldighet dels i småskolan, dels i de lägre elementarklasserna. Till styrelsen ställda ansökningar, åtföljda af kompetenshandlingar jämte lärebetyg, insändas till skolan föreständar-inna före den 10 april.

ANSPRÄKSLÖS bättre flicka eller tjä-narinna, kunnig i finare och enklare matlagning, bakning o. d., som vill del-taga i inom hus förek. göromål, utom de gröfre, får plats inst. vår i liten finare familj i Stockholm. Bör finna sig i ett stilla hem. Svar till »Ordning och redbarhet», Tidn.-kont., Jerntorget, Stockholm.

SOM husmors hjälp önskas i prästgård på landet mot fritt vivre en för hus-åga sysslor intresserad, frisk, ordentlig flicka. Svar med fotografi sändes till Fru Edit Ekman, Forsmark.

Hos läkare

finnes plats ledig d. 1 nästa april för 2:ne bildade flickor, villiga att till-sammans sköta hushållet äfvensom del-taga i skrifgöromål och bitr. vid mot-tagningarne. Svar med bet. och foto. jämte uppgift å lönepret., märkt: »Vär-dinnor», Iduns exp.

Dam i 25-30-års åldern,

bildad, musikalisk, kär i hem och barn, gladynt samt med godt sätt och ut-seende, sökes till ankemans hem. Framtidsplats. Svar med fotografi till »Godt kamratskap 1908», Box 42, Gö-teborg, före den 1 april.

ANSPRÄKSLÖS flicka får plats i enkel familj på landet att undervisa en 8 års gosse i vanliga skolämnen. Svar med pret. till »Verkligt duglig» Hjorts-berga.

TILL egendom nära Stockholm önskas jungfru för kläd- och linnesömnad, upp-passning åt fru och dottrar. Svar med rekomm. till »Ordentlig 1908», Iduns exp.

BARNSKÖTERSKA eller barnjungfru, erfaren och välrekommenderad, erhåller plats den 24 april, för barn från 3 år. Någon kunskap i sömnad önskvärd. Svar med fotografi till Fru Haraldshöf-ding Carl Palm, Södra vägen 2, Göte-borg.

Vid Landskrona Elementarläroverk

för flickor blir till nästa läsår plats ledig för lärarinna med hufvudsaklig undervisningskyldighet i franska språket och modersmålet. Lön 1,400 eller 1,500 kronor, beroende på kompetens. Betsbidrag. Ansökningar, åtföljda af betyg, insändas till Styrelsen före den 15 april.

ENSAMJUNGFRU, hälst något till åren, väl rekommenderad, kunnig i enklare matlagning, med förmåga att ensam sköta hemmet, erhåller förmånlig plats hos liten familj — 2 personer, far och dotter. Svar till Olov Elan-der, Göteborg.

HUSHÅLLERSKA, som vill åtaga sig matlagning och öfriga köksysslor i mindre ingenjörfamilj, där alla nu-tida bekvämligheter finnas, erhåller till-ika med en ordentlig hushållerska plats den 24 april. Betyg, löneanspråk och åldersuppgift till »H.» Hellekis, Kinne-kulle.

Flicka af god bildad famlj,

frisk och hurtig, med vänligt och behagligt sätt, barnkär, musikalisk, hus-lig, ordningsälskande och sparsam, och som finner nöje uti att hålla ett hem i pryddigt skick, sökes att vara i hus-derns ställe i en liten familj i södra Sverige (änkning jämte moder och snart 3-årig dotter samt tjänarinna). Den, som motsvarar ofvanstående önskemål, kommer i allo att anses såsom familje-medlem och erhåller god lön. Utförligt svar rörande familj, ålder (ej gärna öfver 25 år), lönepret. m. m. och hälst med fotografi till »Officeshem», Iduns annonskontor.

FÖR en barnsköterska, frisk, proper och intresserad, fins plats i bildad fam-lilj för 3 barn, 7—9 år. Betyg och foto. sändas till »Duglig och pålitlig», Fagersta p. r.

Skicklig kokerska

erhåller god plats till d. 1 maj. Fin-naste rekommendationer fordras. Svar till »God plats» torde inlämnas å Allm. Tidningskontoret, Gust. Adolfs torg.

Barnjungfru,

kunnig i sömnad, sökes för 2 flickor, 4 och 7 år. Rålamb, Riddargatan 43, Stockholm.

BEHAGLIG framtidsplats att sköta bättre ungarlshem kan af bildad hushållst. med sätt och ytre sökas. Svar »25—35», S. Sveriges Annonssbyrå, Malmö. Ref., foto. erfordras.

BARNFRÖKEN, snäll, villig, ordentlig, erh. plats hos juristfamilj, Malmö. Svar till »X.» Södra Sveriges Annonss-byrå, Malmö.

EN pålitlig och villig ensamjungfru, något kunnig i matl. och husliga görom-ål erh. god plats omkr. 15 april i 2 pers. hush. i Göteborg. Svar med betyg, foto. och rekomm. till »15 april», Svea-Byråns Annonssafdelning, Göteborg.

FÖR en flicka från godt hem finnes plats ledig att utträta hushållerska göromål. Den sökande bör vara ar-betsam, villig och ordentlig. Bref, åtföljdt af fotografi, rekommendationer och löneanspråk, afhämtas fr. o. m. en vecka efter annonseringen. »T. G.» Järn-torget, Göteborg, p. r.

BILDAD, anspråkslös flicka, kunnig i matlagning, bakning, inläggning samt sömnad får den 24 april, treflig plats i familj med 2 barn, 9 och 10 år. Värmeledn., elektr. ljus, varmt vatten i köket, badrum finnes. Till gröfre sysslor lämnas hjälp. Foto., betyg och pret. torde insändas till fru H. Bjer-ning, Karlskrona.

BARNSKÖTERSKA, pålitlig, ordentlig och barnkär, samt hälst kunnig i sömnad, erhåller plats den 1 april hos fröherrinnan af Ugglas, 14 Kungsholms-gatan, Stockholm. Rikstel. 9204.

VÄRDINNEPLATS finnes för bildad kvinna hos yngre änkemän, boende vid större järnvägsstation. Sökanden bör vara huslig, frisk, anspråkslös, prak-tisk och barnkär samt även gärna musikalisk. Svar med foto., uppgift om pret. och ref. till »Hem 1908» Iduns exp.

Vid KARLSKOGA REALSKOLA (Sam-skola) anst. nästa läsår en lärarinna m. lön av 1,400 kr. Sök. m. krist. s. hufvudämne har företr. Ans. m. fullst. betyg o. ställd till styr. ins. före 1 april till d. r. E. Lundberg.

Kontorsplats.

Kvinnligt kontorsbiträde, fullt hemma i bokhålleri, van vid handhafvande af kassa, och som lätt och ledigt korrespon-derar, erhåller genast god anställning. Ansökan, som torde åtföljas af be-tyg, referenser och fotografi samt upp-gift å löneanspråk, torde genast sän-das, märkt »Kontorsplats» till S. Gu-mælii Annonssbyrå, Malmö f. v. b.

DUGLIG, yngre kokerska från mindre egendom eller småstad, kunnig i enkl. och finare matlagn., önskas af min-dre familj i Stockh. till värf. Svar med betyg till »Fru M. H.» Iduns exp.

Barnsköterska.

ANSPRÄKSLÖS, bättre flicka eller fin, snygg jungfru får god plats till våren i familj, där två små barn finnas. Den sökande skall vara frisk och ej för ung, ordentlig och verkligt barnkär, vara van vid barns skötsel och kunnig i sömnad samt villig deltaga något i lättare inomhussysslor. Svar genast med betyg eller ref., löneanspråk och hälst foto. till »Förmånlig plats», Malmö p. r.

ANSPRÄKSLÖS flicka, med intresse för späda barns vård, erhåller genast plats i läkarefamilj. Svar med ref., löneans-pråk etc. till »Familjemedlem» Iduns Exp.

Husjungfru.

Stadgad, duglig hushållerska får plats 24 april å Tofverums herrgård, om an-sökan ställes till Fru Emilie Boréll, Tofverum.

Ung dam

af god familj erhåller plats som hus-föreståndarinnan den 1 april i en liten familj, där husmoder saknas. Goda ref. erfordras, hvilka tillika med fotografi ut-der sign. »Mars 1908» torde insän-das till Gumælii Annonssbyrå, Malmö.

Plats som Epidemi-sköterska,

i Södermanlands läns landstings tjänst finnes ledig från den 1 nästkommande maj. Platsen sökes före den 10 april hos undersekr. den, som jämte d. r. G. Ram-berg, ad. Flén, lämnar närmare upp-lysningar. Lönen är pr år 600 kr., hvartill kommer 50 kr. i hyresbidrag. Schiringe & Flén den 9 mars 1908.

I vegetarisk matlagning

något kunnig, bättre, frisk och snäll hushållersköken får med hjälp af jung-fru plats den 1 maj i fint hem nära stad. Anses som familjemedlem. Betyg, fotografi och lönepretentioner sän-das till »Våren 1908», Katrineholm p. r.

BARNJUNGFRU, frisk, pålitlig och ordentlig, erhåller plats 1 maj för skötsel af 2 barn, 1 1/2—4 år, samt till hjälp med ett spädt barn. Den som genom-gått kurs i barnskötsel eger företräde. Svar med betyg och löneanspråk samt helst fotografi till »Sundsvalstrakten», under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm f. v. b.

EN ung flicka från bildadt hem, med ordningssinne och glädligt väsen samt vana vid lättare hushållsgöromål och barnvård får god anställning som hus-moders hjälp på herrgård i Stockholms skärgård. Svar med betyg och rekommendationer till »Ordningssinne 1908» under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm f. v. b.

För rutinerad

dam, med fullkomlig kannedom i ma-nufakturerbranschen, finnes plats ledig den 15 april i 1:sta klass affär. Den sök-ande bör äga god smak, vara god försäljerska samt äga mångårig praktisk. Svar, åtföljdt af fotografi samt betyg, sändas till Iduns exp. f. v. b.

KUNNIG hushållersköken får plats 1 maj som fam.-medlem på egendom i mil från Ståhl. Lön 300 kr. Norra Inack.-Byrå, Malmsskålnadsg. 27, Ståhl.

NITTIÖSEX (96) % af befolkningen så-väl barn som vuxna lida af tandröta. Or-saken till detta sorg-liga förhållande är i de flesta fall: FÖRSUMMAD sköt-sel af tänderna från tidigaste barndomen!

Använd därför redan från barndomen Friska, starka, Pris STOMATOL TAND-CREME pärlhvita tänder! 60 öre.

ENSAMJUNGFRU. En frisk, snäll och pålitlig ensamjungfru, kunnig i mat-lagning, bakning och städning får god plats i litet hushåll vid större sta-tionssamhälle nära stad. Svar med be-tyg, foto., uppgift om ålder och löne-anspråk insändas till »God plats», Iduns exp. f. v. b.

EN flicka, rask och duglig att sköta ett hem för 2 personer, får plats ge-nast eller 1 april. Något intresse för trädgården och familjens trefnad önskvärd, då hemmet består af far och dotter. Svar till »Pensionat, Vestergöt-land», Iduns exp.

BÄTTRE flicka, frisk o. ordentlig, fullt kunnig i matlagning, bakning samt öfriga till ett landtshushåll hörande sys-slor, får plats som hushållersköken in-stundande 1 maj. Goda rekomm. erfor-dras. Svar torde sändas till »Litet hushåll», Nora p. r.

BILDAD flicka, 20—25 år, med godt och glädt lynne, önskas till hjälp och sällskap åt ung fru på landet några månader af sommaren. Svar till »Hjäl-p och sällskap» under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

GODA pl. finnes för en kommarjung-fru och en hushållerska på herregård nära Stockholm. Endast arbetsamma och dugliga tjänarinnor torde reflek-tera. Svar till »T. O.» under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Föreståndarinneplatsen

vid Karlskoga församlings barnhem för såväl späda som äldre barn är ledig att tillträda snarast möjligt. Löne-villkoren omkring 400 kronor (beroen-de på den blifvande föreståndarinnans kompetens och lämplighet) samt allt fritt. Ansökningar insändas före den 1 april detta år till styrelsen för Karlskoga barnhem, adress Bofors.

A EGENDOM, Stockholms närhet, liten familj, får bildad flicka, kunnig i mat-lagning, plats. Nya Inackorderingsby-rån, Brunkebergsg. 3 B, Ståhl.

Hushållerska eller kokerska, skicklig, omtänksam och snäll får plats den 24 april å större egendom i Stock-holms omedelbara närhet. Goda kom-munikationer flera gånger dagligen. Betygsafskrifter jämte referenser och foto-grafi till portvakten, Villagatan 24, Stockholm.

UNDERVISNINGSVAN, skicklig och barnkär lärarinna — musikalisk äger företräde — får i maj god plats på egendom i Östergötland att undervisa en 8-årig gosse. Betyg, fotografi och pret. torde sändas till »S. L. 8 år», Helsingborg p. r.

PLATSSÖKANDE

PLATS sökes som privatsköterska af väl rek. flicka, van vid sjukvård. Svar till »Sjukvård H. S.», Iduns exp.

UNG, anspråkslös, bättre flicka önskar plats i fin familj, hälst i närheten af stad, som hjälp i alla i ett hem föref. göromål. Som familjemedlem. Lön önskas. Svar till »W. H.» Kristianstads p. r.

MEDELÄLDERS fru, kompetent i ett hems skötsel, önskar plats i äldre fam., där jungfru finnes. På lön fästes mindre afseende än ett godt bemötande. Svar till »A. Familjemedlem», Iduns exp.

UNG flicka från landet önskar till våren komma i bättre familj (helst i Göteborg eller dess närhet) för att deltaga i husliga göromål, särskildt matlagning. Någon lön önskas. Svar »Familjemedlem» Varelil.

SJUKGYMNAST söker anställning till sommaren. År resvan, talar engelska. Goda rek. Svar till »29», Gefle p. r.

JUNGE gebildete deutsche Dame sucht für die Sommermonate Stellung in guter Familie als Gesellschafterin oder Kinder zu unterrichten in Stockholm oder auf einem Gut. »M. W.», Iduns exp.

ANSPRÄKSLÖS flicka, som genomgått hushållskurs och innehaft plats som barnfröken, önskar komma i familj, helst på landet, söderut, som hjälp i hushållsgöromål och med barnens sköt-sel. Önskar bli ansedd som familjemedlem och att erhålla någon lön. Svar till »Barnkär, maj 1908», Iduns exp.

UNG, praktisk och af hushållsgöromål intresserad flicka, som i 2 år innehaft plats som barnfröken, önskar plats i bättre familj för att lära finare mat-lagning. Svar till »Familjemedlem», Box 53, Linköping.

SJUKSKÖTERSKA, med goda betyg o. ref. samt 4-årig praktik å sjukhus, önskar plats som afdelningsköterska eller som brukssköterska i naturköskn trakt af Sverige. Svar snarast till »Intres-serad», Stockholm I p. r.

ENKEL, anspråkslös flicka, kunnig i sömnad och hvarjehanda inom ett bättre hem förefallande göromål. Önskar till våren plats i mindre familj eller hos ensam dam; har äfven häg för sjukvård. Goda rekomm. Svar till »34 år», Fagersta p. r.

BARNFRÖKEN. Ung, bildad flicka önskar plats som barnfröken eller hjälp i huset. Ref. finnas. Upplysningar erhållas af fröken A. Hägglund, Linné-gatan 18, Stockholm. Allm. tel. 4031.

PLATS som baderska önskas vid någon badort. Svar under adress »E. P.», Pål-sboda.

MUSIKALISKT bildad änkefru (skän-ska) söker plats som husföreståndar-inna i aktningvärdt hem. Svar till »Duglig», Trelleborg.

17-ÅRIG, bättre flicka önskar mot fritt vivre plats i treflig familj som hjälp och sällskap. Helst i maj. Svar till »Familjemedlem», Oskarshamn.

EN 24-års bättre flicka söker plats som hushållerska eller kokerska i liten, god familj, hälst i stad. År kunnig i både enklare och finare matlagning. Goda betyg finnas. Ett godt bemötande önskas. Svar till »H. M. 24», Eke-dalen.

ÄNKEFRU, 37 år, med godt sätt och ut-seende, väl rek., kunnig i matlagning och ett bättre hems skötande, önskar plats till 1 eller 2 april hos änkemän, ungherre, eller någon föreståndarinne-plats i stad eller på landet. I plat, där 7-årig dotter kan medfölja, fästes mindre afseende vid lön. Tacksam för svar till »Arbetsam 37» Iduns exp.

MEDELÄLDERS tyska, af god familj, söker plats som sällskapsdam. Svar till »L. S.» Lund p. r.

BARNKÖKEN

och flicka, att gå frun tillhanda, söka platser genom Inack-Byrån, Norrkö-ping, Rikstel. 916.

ENKEL, anspråkslös, bättre flicka, nå-got kunnig i matlagning, önskar plats som hjälp och sällskap i liten, fin fam-ilj. Svar till »Nu genast» Amål p. r.

Sällskaps- och eller lektris.

En ung flicka med god uppfostran och bildning samt med musikalisk be-gåfning önskar plats hos ensam dam eller i en fin familj såsom sällskap eller lektris. Hon har genomgått större hushållsskola samt villig och intresse-rad att vid behof biträda med hushålls-göromål. Svar till »T. P.», under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

VÄRDINNE- och husföreståndarinne-plats önskas af en bildad flicka, som äger förmåga att förestå och ordna ett hem; något musikalisk. Fullt frisk. Bästa rekommendationer. Svar till »Energi 24 år», Borensberg.

BÄTTRE flicka önskar plats att förestå ett mindre hem hos ungherre eller änkemän i slutet af maj eller juni. Betyg från hushållsskola. Äger god handstil; önskar biträda med skrif-ning. Svar till »Pliktrogen», Sollefteå p. r.

BILDAD, intelligent flicka önskar in-nerligt att få bli hjärtegod husmoders pålitliga hjälpredda, eller kärleksfullt sällskap åt äldre dam. Gärna på lan-det. Svar till »Hjärtegod», Iduns exp.

Solvikens pensionat

och hvilohem, emottager inack. året om. Naturskönt och hälsosamt läge i skogstrakt vid sjön Sommen. Rikst. adr. Ramfall.

Deutsche Studien in Berlin

mit Examenabschluss. Beginn der Kurse i Mai. Prospekte durch Fräulein Feuerharmel, Leiterin des Sprach-lehrerinnen-Seminars, Berlin W. Pas-sauerstr. 3, oder durch fröken »usander, lärarinna vid Statens Samskola, Trelle-borg.

GRANSEB Pensionat, adr. Tranås. In-ackordering erh. för längre och kortare tid. Högt läge — 250 met. ö. n. i skogrik och vacker trakt af norra Småland. Trefligt och godt landthem. Lungskiktiga mottagas ej.

HEM på landet, som emottaga inackor-deringar, böra anmälas å Norra Inack-Byrån, Malmsskålnadsg. 27, Ståhl.

I KOMF. hem, beläget å den soliga södra kusten af England, mottagas i inack. unga damer, som önska lära engelska språket. Franska och engelska lekt. erhållas. Ungdom finnes. Moderat pris. Svar till »A» c/o Lady Thornton, 11 Wilbury Avenue, Hove, England.